

Luka **To tekepo Lukaye hogugu**

Luka booka goo eyo bei

Odoo Luka hagee Yu odoonee osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesenee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso goohele ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

¹⁻² Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo silesibo goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka duloso, diayo goo ee hoguguso.

³⁻⁴ Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee gooleedooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyopoles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

Yonee odoo howo oluguli soomagalai goo ee yebugu

⁵ Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi toboloso badebei biame omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo. ⁶ Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kokodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso. ⁷ Esino diba holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme taba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

⁸ Biame heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai biame simiso. Esemе Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temeleso. ⁹ Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemе diayo Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigageli medee tekepo Godee mapoo gicalagalame hesiaso. Esemе Sekalayaye Yu odoowo tei moso mapoo peleso sisigageli medee tekepo gigalegemeleso. ¹⁰ Esemе yayo sisigageli medee tekepo gicalogomolome, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone Godee mapoo takemeleso.

¹¹ Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee bado-boome, Godeeyo momaiye oso sisigageli medee tekepo gigaligili dosulu deedee dokolo mapoo peledoboloso tebidiso. ¹² Esemé Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso. ¹³ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Sekalaya, no haga na ebi! Nayo Godee mapoo taka ee yayo olo duso. Nosobo Elisabet koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Eseega nayo holope o hu Yonee hedi. ¹⁴ Yayo namapoo goomoga tosilileiso. Osoloso yo soomagooga, odoosuga oso goomogalaiso. ¹⁵ Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa tolosobadalaiso. Osoloso yo yugune nalaime. Esino oweeye yo soomagoo maga bei moologoloso Dio Tei oso kitulugu sabolobadalaiso. ¹⁶ Osoloso yayo Isalael odoosetobu dibada wiligi odoos Godee mapoo gilimado sibileiso. ¹⁷ Yo Ilayaye kitulugu sabolobadebei egeesi masi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odoosusuga Lodeeye egee sibo goomapoo mopoodoo dolone dobolone, ma dio sabolowolo dio sabolomesie goomapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimosilesibili odoodia googoolee ee see Godeeyo howo woola tekepo gootalame dia googoolee su wudileiso.”

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeesee takaso, “Ayo ogoogoo ogoloso nayo egee takoo goomapoo tei doloso ka gooleedalaiyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mosobonosee sobo

adaga,” diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeesee takaso, “Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiy-opoo badeli. Ayo namapoo to tekepo hagee takalame, Godeeye a sibeye diso. ²⁰ Esino no dui! No to kelega poogoloso badalaiso. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo taka goo hagoso peledabalai biame tugodoo omapoo ogoloso see to kalaiso,” diso.

²¹ Sekalayaye tei moso ma kulodu badebei diya koodoowoome, odo aboso peegoo yo bolone dobolone egeesee takaga meleeso, “Yo ogo goo tamalabele?” diso. ²² Sekalaya tei moso maga gasibilesa, to kelega tobudulone, wulo deeso edidi takaso. Esem odo susuga oso goo ee ogoloso gooleedooso, yo tei moso tegei ma kulodu badolone o howo opusomo deme, goo hee egeidoo, diso.

²³ Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee biame ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso. ²⁴ Osoloso hamamee Sekalayayo oobo Elisabet koowasi moodooloso badolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegoo gadile. ²⁵ Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeesee gweliso, “Godeeye a pidiso, osoloso ayo deme toboloso badolone odo howo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso,” deliso.

Yesu soomagalai goo ee yebugu

²⁶⁻²⁷ Elisabet koowasi moodooloso badebei a 6 poogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiyee, diso. Meli

yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odoo hee Meli hulame badebeiso, o hu ee Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe. ²⁸ Osoloso Godeeyo momaiye oso meilesa Meli mapoo egeesee takaso, “Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso. Osoloso Godeeye nobolo hodobo badoso,” dee takaso.

²⁹ Meli to hagee duloso goo tiademe, to hageeyo bei ee diya goolee meleeso. ³⁰ Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeesee takaso, “Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso. ³¹ No koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi. ³² Yayo hu toowa toloso badalaiso. Osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligi toboloso badebei goo ee see wiligi odoo Godeeye yimapoo tenelaiso. ³³ Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe,” diso.

³⁴ Esemeliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeesee takaso, “Goo hagee amapoo egeesee kasee peledabalaiyo? A sobo obuo, esiga giso dia goo ee a gooleedele,” dee takaso.

³⁵ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso no gagalaiso. Esiga nayo holope soomagalame egee see ee tei holo, osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. ³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso.

Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso. ³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodoolai yo teiba,” diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, “A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodoolai a goomogo,” diso. Esemé Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso biame omapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso. ⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliye ma kuloduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu tooso. ⁴² Esemé yayo to neligidi egeesee takaso, “Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo diya goomogoso. ⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo owe-eye a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo. ⁴⁴ Esemé nayo amapoo emegei di to takeme, holope mo beliye ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso. ⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takeme duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso,” diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

- 46 Osoloso Meliye egeesee takaso,
 “Mo sooloo ma kuloduga Godee mapoo goomoga
 to taka.
- 47 Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli
 pidili mapoo goomogo.
- 48 Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso
 gooleeso.
 Esiga epedee hamaga dulone odoo susuga
 oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.
- 49 Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa
 abo olo moodooso.
 Yo tei.
- 50 Edebeeyo Godee mapoo mesilone dogo,
 Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo
 kookaiyo osee malaiso.
- 51 Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo
 moodoogaso.
 Osoloso yayo odoo dieso nediliyo tekepo
 doloso si howeli odoo ee peegoo hasiso
 buguso.
- 52 Osoloso yayo wiligi odoo tebisa diayo wiligi
 dalame kitulugu too hu ee peegoo tabu-
 guso.
 Esino odoo dieso pepooko doloso debeli odoo
 ee pidilone, diba dokodoo poudooso.
- 53 Osoloso yayo nei mauwe odoo ee bi tekepo oso
 pidiso.
 Esino bi bei odoo ee mosoowe peegoo hasiso
 buguso.

54-55 Osoloso yayo ibada amawe dio sabolo to kitulugu magoo ee dodolone o to mapoo mesimo silesibili Isalael odoo pidiso.

Esiga yayo sooloo deli goo oso Eibalaham sabolo osoloso amawe dimapoo kookaiyo moloso osee malaiso,” diso.

56 Meliye Elisabet dio badebei a bakadio hedebe di poogoloso see o mi mapoo wedi diso.

Yonee odoo howo oluguli soomagoo

57 Elisabet damamee ti biame omapoo, yayo giso holo soomagoo. 58 Godeeye Elisabet mapoo goo tekepo moodoo maga o soosoo sabolo, osoloso yima koola mapoo debeli odoo sabolo oso goo hagee duloso, goomoga hodobo Elisabet bolo poudooso.

59 Osoloso giso holo soomagoloso abaga dino biame 8 mapoo diayo holope o kolo koolame mooloogoodooso. Osoloso diayo holope o hu amamo hu Sekalaya hedilame goomogaso.

60 Esino owee Elisabeteeye egeese takaso, “Haye, o hu Yonee hedilei,” diso. 61 Esino diayo yimapoo egeese takaso, “Yonee egee namawe dio eyo hunee,” diso. 62 Osoloso diayo see holope eyo ama mapoo o hu odoo ugu hedileiyo doloso deeso edidi takaso. 63 Esem Sekalayaye holope eyo hu magalame odoo susuga mapoo dasogo sabolo homo kolo sabolo yimapoo tenee doloso deeso edidi takaso. Esem yayo holope eyo hu egeese magooso, o hu Yonee. Esem odoo susuga oso

goo hagee ogoloso dio diso. ⁶⁴ Esemee epedee omapoo Sekalaya to kelega poogoloso badebei see to kolone Godeeyo hu dokodoo poudoomo sileeso.

⁶⁵ Osoloso mi omapoo debeli odoosoo oso goo hagee ogoloso ebigaso. Osoloso Yudiya esia mapoo debeli odoosoo susuga oso goo hagee duloso to kesameleeso. ⁶⁶ Osoloso goo hagee duli odoosoo oso goolone egeesee woosaso, “Holope hagee odoosoo kasi masi badobomobelee,” diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

Sekalayaye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁶⁷ Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu tolosoo badolone malalo hoogoo peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeesee takaso,

⁶⁸ “Isalael odoosoo dia wiligi odoosoo Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibilesoo o odoosoo see eyo gili-madalame neisoo toosoo.

⁶⁹ Osoloso Godeeyo tou teli odoosoo Deibidiyo bala ee ma kuloduga gie badeli pidili odoosoo kitulugu toowa imapoo olo teneeso.

⁷⁰ Daga hoogoo Godeeye goo hagee o howoo woola todolosoo dobolone Godee maga to tolosoo kokodo takomoo sili odoosoo oso imapoo olo takaso.

⁷¹ Esiga imapoo ha teli odoosoo osoloso imapoo hegili odoosoo oso kitulugu ee ma kuloduga Godeeye iba peegoo gilimado dileiso.

- 72-73 Osoloso Godeeye ibada amawe dio sooloo dolone pidileiso diso.
 Osoloso yayo Eibalaham dio to kitulugu magoo ee osee goolee malaiso diso.
- 74 Esiga Godeeye imapoo ha teli odoo ma kulduga gilimadoloso peegoo dileiso,
 iyo Godeeyo tou tolone dobolone ebia goo mauwe poogoloso dabalame.
- 75 Esiga iyo debei ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo dobolone todolone dabalai tekepo.
- 76 Esino mo holo, no odoo susuga oso dokodoo badeli Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo dalaiso.
 Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dileso yayo sibilei goo mapoo odoo mopoodoo dalame gu takala dileiso.
- 77 Nayo o odoo gie badeli pidilei goo ee eligileiso.
 Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.
- 78 Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso.
 Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odoo oso mi gie hadobuoga osokoso egee pouno egeese masi imapoo sibileiso.
- 79 Godeeye hudi magoo odoo hagoso teli mapoo dili eli omapoo egee do sabolo osoloso neliga ma kulodu egee do odoo dimapoo pounileiso.
 Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame,” diso.

1:72-73: Gen 17:7; 22:16-17; Psa 105:8-9 **1:75:** Tait 2:12-14

1:76: Isa 40:3 **1:77:** Jer 31:34 **1:78:** Isa 60:1-2

⁸⁰ Yonee kauwulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo bado-boso biame oso sibume, Isalael odoos dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

Yesu soomagoo (Mat 1:18-25)

¹ Biame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odoos dia wiligi odoos toboloso badolone, odoos susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso.

² Hu tomo di hagee hu telega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi odoos toboloso badolone daga bei ka mooloogoo. ³ Esemee odoos susuga dibada midee mapoo dia hu magalame diyadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga, see Yudiya mi mapoo mi hee Betilihem mapoo o hu magalame palaso. Bei, Betilihem mi egee Deibidi o soosoo dibada midee. ⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso. ⁶ Diba Betilihem mi mapoo dileso peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso. ⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odoos soo oso sibilesos tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odoos oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betilihem mi koola mapoo dibada sipi be balaga meleeso. ⁹ Esem Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesi peledabaso. Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso. ¹⁰ Esino momaiyeso dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Bei, odoosusuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo tosiba. ¹¹ Epei Deibidiyo mi mapoo odoosusuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso. Yo Keliso Lodee. ¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedalaiso,” dee takaso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoodoo toowa oso Kei mi maga sibilesi, momaiye daga malalo simi sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso momaiye susuga oso Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso, ¹⁴ “Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo Godeeye goomoga odoosusuga dimapoo mesie goo oso mele dee,” diso.

¹⁵ Osoloso momaiye susuga oso diba poogoloso Kei mi ma dokodoo see wedi paladeeso. Esem sipi be bali odoosusuga dieso nediliyo egeesee takaso, “Iba Betilihem mi mapoo Godeeye imapoo taka goo ee peledaba beleso agalame dimo,” diso.

¹⁶ Esem diba saga dileso egeino, Meli dio Yosep dio holope gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiedi molome egeiso. ¹⁷ Osoloso diba

dilesa holope ogoloso momaiyeso holopeyo goo dimapoo taka ee see diayo odoos abo omapoo debei mapoo takaso. ¹⁸ Esem e sipi be bali odoos oso holope eyo goo takeme duloso odoos susuga diya howoogadooso. ¹⁹ Esino Meli yo goo hagee duloso biame susuga ma kulodu boobado bigilega osee goolee meleeso. ²⁰ Esem e sipi be bali odoos diba see wedi dulone, diayo du goo sabolo osoloso diayo egei goo omaga Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, diayo egei goo susuga ee momaiyeso taka goo sabolo teibaneme.

Yesu yo tei moso mapoo ido pala

²¹ Osoloso holope soomagoloso abaga dino biame 8 mapoo o kolo kooso. Osoloso yo Yesu hediso. Bei, daga yo Meliyo beliye ma kulodu mauwe mapoo momaiyeso hu hagee olo hediso.

²²⁻²⁴ Meli dio Yosep dio Moseseeye tei magoo ee dodolone Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, mopoodoo doo biame koodobuloso, diayo Yesu idolosu Yelusalem mi mapoo diso. Osoloso diba Yu odoowo tei moso mapoo peleso, diba see Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, só bakadio wooloso Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Niba molo bakadio o, wi pepooko bakadio wooloso amapoo tenee,” deeso. Osoloso diba tei moso tegei mapoo peleso, Yesu see Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso

2:19: Luka 2:51 **2:21:** Luka 1:31 **2:22-24:** Exo 13:2, 12; Lev 12:1-8

egeesee takooso, “Malalo soolooga magoo giso holo susuga Godee mapoo tenee,” deeso.*

²⁵ Biame omapoo Yelusalem mi mapoo adaga hee badebeiso, o hu Simiyon. Yo Godeeyo howo woola tekepo doloso badolone, hedebe Godeeno diya goolee sabolo badeliso. Esino yayo Godeeye Isalael odoo mapoo hegi goo melee ee togob-igilame biame oso sibilei ee bolone bameleeso. Osoloso Dio Tei oso yibolo badebeiso. ²⁶ Esino yo adaga poloso telega badolone, Godeeye hesia Keliso yo agalai goo ee Dio Tei oso yimapoo olo takaso. ²⁷ Osoloso Dio Tei oso Simiyon yo tei moso tegei mapoo ido diso. Osoloso Meli dio Yosep dio oso tei magoo ee dadalame holope Yesu yo tei moso mapoo ido palaso. ²⁸ Esem e adaga Simiy-oneeye Yesu ogoloso maduloso Godee mapoo goomogolone to egeesee takaso,

²⁹ “Godee nayo takolone a Keliso ogoloso ka talai diso.

Esiga epei nee tou teli odoo ayo mesie sabolo talai tekepo.

³⁰⁻³¹ Bei, mo howoso gie badeli pidili odoo ee nayo odoo susuga mapoo tenee a egeiso.

³² Yo gadeebugu, Yu odoonee dimapoo Godeeyo goo ee yilige bigilame.

Osoloso yimaga nee Isalael odoo diba dokodoo poudileiso,” diso.

* **2:22-24:** Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso holo soomagooga, yo biame 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo obusomo badeliso. Osoloso biame oso koodobuuga, see kee koododilame, Yu odoo dia tei moso mapoo dileso Godee mapoo emegei di bi teneliso. **2:30-31:** Isa 52:10; Luka 3:6; Tait 2:11 **2:32:** Isa 42:6; 49:6; 52:10

³³ Yesuwo ama dio owee dio Simiyoneeye taka to duloso diya howoogadooso. ³⁴ Osoloso Simiyoneeye Godeeye diba pidilame takoloso Meli mapoo egeesee takaso, “Godeeye holope hagee hesiaso, Isalael odoo aboso holope hagee gowooga, Godeeye diba pepooko dalame. Osoloso odoo aboso holope hamapoo tei toga, Godeeye diba dokodoo poudileiso. Esiga odoo aboso o goo talai gowoolone yimapoo ha talaiso. ³⁵ Goo egeesi maga dibada sooloo ma kulodu egee molo goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso goohele goo oso nee sooloo mapoo kaiyaso heleegee masi halagalaiso,” diso.

³⁶ Osoloso domo omapoo Godee maga to tolosokokodo takomo sili sobo hee tei moso tegei ma kulodu badebeiso, o hu Ana. Soboyo o bala Asel. Osoloso amamo hu Panuwel. Yosobo adaga polosobadebeiso. Yodaga gisoso huloso dugo 7 ma kulodu omobolobadoboso, omo taso. ³⁷ Esemeyayo badebei dugo 84 poogoloso, omapoo yobau osee badebeiso. Yobiame susuga tei mosotegei mapoo howogisimosilone, biame sabolo osoloso gesi sabolo Godeeyo hudo kodoo poudoolone nei tei yuloso badolone Godee mapoo takemeleeso. ³⁸ Osoloso Simiyoneeye Meli dio Yosep dio to kesamolome, yodomo omapoo simiso. Yosibilesogodee mapoo goomoga to takaso. Osoloso Yelusalem mi eyo hegi goo ee ma kuloduga gilimadoloso peegoodilame balagamelee odoo dimapoo Yesuwo gootakaso.

³⁹ Yosep dio Meli dio Godeeye taka tei goo susuga toloso koodobuloso, see Gelili mi ee ma kulodu dia midee Nasalet mapoo wedi diso. ⁴⁰ Osoloso holope oso kitulugu sabolo kauwuloso goo goolee medee tekepo yimapoo meleeso. Osoloso Godeeye yo sooloo dolone pidimeleeso.

Yesu yo pepooko mapoo tei moso mapoo peleso badebei

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu biame hedebe mapoo Yesuwo owee dio ama dio Yelusalem mapoo Godeeye gababia wo nalame diliso. ⁴² Osoloso dugo hee mapoo diba see gababia wo nalame dime, Yesu yo dibolo diso. Biame domo omaga Yesu o dugo 12. ⁴³ Gababia wo ne biame koodobume, diba see wedi diso. Esino Yesu yo dibolo dilega, Yelusalem mapoo badebeiso. Yesuye Yelusalem mapoo badebei owee dio ama dio gooleedele. ⁴⁴ Esino ama dio owee dio goolee, Yesu odoo abo sabolo malalo di bele dolone, diba nosee diso. Diba dileso eli domopoo tilame dobolone, diayo dia soosoo ma kulodu osoloso dia odoo ma kulodu Yesu esiaso. ⁴⁵ Diba omapoo Yesu esiameloso koo egeme, see Yelusalem mapoo Yesu esilame wedi diso. ⁴⁶ Osoloso biame bakadio hedebe di poogoloso hamamee diayo Yesu Yu odoo dia tei moso mapoo Yu odoowo tei eligili odoo abo sabolo to kolone doboome egeiso. Ee ma kulodu Yesuye tei eligili odoo oso eligi goo ee dulone badolone, yayo nei dimapoo woosa demeleso. ⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odoo oso woosa to eyo nei dimapoo medee tekepo wedi di

duloso, osoloso o goo goolee tekepo ogoloso odoo susuga oso diya howoogadooso. ⁴⁸ Yesuwo owee dio ama dio oso Yesuye tei eligili odoo sabolo to kolone badoboome ogoloso dio diso. Esemeweewe egeesee takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeesee imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooleedeleyo?” diso. ⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooleedele.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee biame susuga osee goolee sabolo badebeiso. ⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esemeweewe Godee sabolo osoloso odoo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

*Yonee odoo howo oluguli oso to taka
(Mat 3:1-12; Maka 1:1-8; Yon 1:19-28)*

¹ Sisa-Taibiliyeseeye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odoo abo hagee bia oso yima hemi wiligi tebisaloso debeiso. Pontiyus-Paileteeye Yudiya mi bameleeso, osoloso Helodeeye Gelili mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye Ituliya mi sabolo Talakonitis

mi sabolo bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abilene mi bameleeso. ² Osoloso Anas dio Kayapas dio Yu odoo dia tei moso wiligi toboloso debeiso. Biame omapoo Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo mi mapoo badoboome, Godeeye o to yimapoo teneeso. ³ Esemе yayo dileso Yoden howo koola ogolone debeli mi mapoo Godeeyo to takomo silone, odoo susuga mapoo egeesee takomo sileeso, “Nibada tokenee mapoo miligi pialoso howo ogusige. Eseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takemeleeso. ⁴ Goo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye o booka mapoo hogugu to sabolo tobuoso. Bei, yayo o booka mapoo hageesee hoguguso,

“Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee,
osoloso medee hoodo magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi abo kuge.

Osoloso eli mapoo esia mologa, esia egee gebese.

Osoloso eli halaga medee hoodo magee.

Osoloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseega odoo susuga oso gie badeli pidili Godee maga simi agalaiso, diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba howo ogusigilame sibademe, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone howo ogusiga goo oso Godeeye kamana

goo egee sibo maga mada pia dabalaiso, dee ka takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana maga mada pia dabalaiso dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagoso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ⁹ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁰ Esemе odoо susuga Yoneeye taka to ee dulo nei egeesee takaso, “Egeesega iba ogoо goo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemе Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa, nee odoо sedi me daga, hee yimapoo tenee. Osoloso namapoo nei mologa, nee odoо hee nei me daga, abo yimapoo tenee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoо abo diba nosee howo ogusigilame sibilesо Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoо, iba ogoо goo moodoolaisomo?” diso.

¹³ Esemе Yoneeye nei egeesee takaso, “Niyo odoо mapoo tekisi molee misigaga, hodio niyo talai ee goolone tekisi molee magalame tobuloso magoo ee na dagapele. Esino hedebe teiba ono odoо mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoо aboso Yonee mapoo egeesee takaso, “Iba nosee ogoо goo moodoolaisomo?” diso.

Eseme Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo emegei dia molee heli talame na seesee. Osoloso emegei dia molee heli talame dimaga gamenee goo na takee. Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoosusuga oso Keliso bolone debei mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee yo Keliso bele dee gooleeso. ¹⁶ Eseme nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo niba howodeeso oluguliso. Esino odoos hee ama hamamee egee sibo yayo kitulugu oso ayo kitulugu dagadi. Esiga ayo o homo beiyopoo gauwuloso o homo bi ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo yimapoo tei tele poogoo odoos ee dou mapoo toodalaiso. ¹⁷ Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso. Osoloso witi wo so dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso. ¹⁸ Yoneeye to tekepo ee eli opusomo opusomo di maga odoos Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeyo to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoos taba Helodeeye goo tokenee tooso. Goo ee omolo osee bado-boome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Eseme Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokenee goo abo sabolo yilige buguso. ²⁰ Eseme hamamee Helodee komonolone yo tokenee hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu husooso.

Yesu howo olugu
(*Mat 3:13-17; Maka 1:9-11*)

²¹ Biame Yoneeye odoo howo ogusigamelee domo mapoo, Yesu yinosee howo oluguso. Yesu howo oluguloso gasibilesu tobudulone Godee mapoo takomolome Kei mi osulu yamagooso.

²² E seme Dio Tei oso molo masi pusibilesu yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeese takaso, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” diso.

Yesuwo amawe diowo hu
(*Mat 1:1-17*)

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoo susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso.

Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Mat yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.

27 Yoda yo Yohanayo owolo.
Yohana yo Lesayo owolo.
Lesa yo Selubabeleeyo owolo.
Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.
Selatiyel yo Neliyo owolo.
28 Neli yo Melkiyo owolo.
Melki yo Adiyo owolo.
Adi yo Kosameeyo owolo.
Kosam yo Elamadameeyo owolo.
Elamadam yo Eleeyo owolo.
29 El yo Yosuwayo owolo.
Yosuwa yo Eliyeseleeyo owolo.
Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.
Yolim yo Matateeyo owolo.
Matat yo Libaiyo owolo.
30 Libai yo Simiyoneeyo owolo.
Simiyon yo Yudayo owolo.
Yuda yo Yosepeeyo owolo.
Yosep yo Yonameeyo owolo.
Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.
31 Eliyakim yo Meleyayo owolo.
Meleya yo Menayo owolo.
Mena yo Matatayo owolo
Matata yo Neiteneeyo owolo.
Neiten yo Deibidiyo owolo.
32 Deibidi yo Yesiyo owolo.
Yesi yo Obedeeyo owolo.
Obed yo Bowaseeyo owolo.
Bowas yo Salmoneeyo owolo.
Salmon yo Nasoneeyo owolo.
33 Nason yo Aminadabeeyo owolo.

Aminadab yo Adimineeyo owolo.

Adimin yo Aliniyo owolo.

Alini yo Hesloneeyo owolo.

Heslon yo Peleseeyo owolo.

Peles yo Yudayo owolo.

³⁴ Yuda yo Yekobeeyo owolo.

Yekob yo Aisekeeyo owolo.

Aisek yo Eibalahameeyo owolo.

Eibalaham yo Telayo owolo.

Tela yo Naholeeyo owolo.

³⁵ Nahol yo Selugeeyo owolo.

Selug yo Lewuyo owolo.

Lewu yo Pelegeeyo owolo.

Peleg yo Ebeleeyo owolo.

Ebel yo Selayo owolo.

³⁶ Sela yo Keinaneeyo owolo.

Keinan yo Alapakasadeeyo owolo.

Alapakasad yo Semeeyo owolo.

Sem yo Nowayo owolo.

Nowa yo Lamekeeyo owolo.

³⁷ Lamek yo Metuselayo owolo.

Metusela yo Inokeeyo owolo.

Inok yo Yeledeeyo owolo.

Yeled yo Mahalaleleeyo owolo.

Mahalalel yo Kenaneeyo owolo.

³⁸ Kenan yo Enoseeyo owolo.

Enos yo Seteeyo owolo.

Set yo Adameeyo owolo.

Adam yo Godeeyo owolo.

4

Saitenso Yesu kukulo egei
(Mat 4:1-11; Maka 1:12-13)

¹ Yesu yo Yoden howo mapoo Yoneeye howo oluguloso, Yesu Dio Tei oso kitulugu toloso yo miwe poogoo mi mapoo Dio Tei oso ido diso.

² Yesu miwe poogoo mi mapoo biame 40 ee ma kulodu nei nelega badoboome, Saitenso yo kukulo ogo demeleeso. Osoloso biame 40 poogoloso hamamee Yesu yo diya hodiaso.

³ Esemee Saitenso ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, nayo yo hagoso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga oso gie badeli talaime,’” diso.

⁵ Esemee see Saitenso Yesu idoloso mubi dokodoo ido palaso. Esemee saga omapoo Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso. ⁶⁻⁷ Osoloso yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo, ayo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odoo hee mapoo tenelai,” diso.

⁸ Esemee Yesuye Saiten mapoo nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Nayo hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gauwuloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,’” diso.

⁹ Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yelusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi.

¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee dee takaso.

¹¹ Esiga diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiyaga,’” diso.

¹² Esino Yesuye egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Nee wiligi odoo Godee oso kitulugu ee hoodo agalame yimapoo na kukulo ege,’” diso.

¹³ Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobuloso yo see tobu kukulo agalame biame tekepo ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloogoo

(Mat 13:53-58; Maka 6:1-6)

¹⁴ Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu odoo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso.

¹⁵ Yayo Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo eligimo sileeme, odoo susuga oso yimapoo goomegeliso.

¹⁶ Biame heeso Yesu eyo yo kauwa o middee Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odoo oso hasali

biame mapoo Yesu eyo seli egeesee solone, yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigilame tabaso. ¹⁷ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye hogugu booka ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee hesigaso,

¹⁸ “Godeeyo dio abolo hodobo badoso.

Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odoo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso,

neliga moso ma kulodu debeli odoo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame.

Osoloso howo siliga odoo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso,

edebeeyo hegili odoo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

¹⁹ Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odoo mapoo goo tekepo moodoolai biame oso egee sibo goo ee odoo mapoo eligilame.”

²⁰ Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odoo omapoo teneloso biaso. Eme odoo susuga moso ee ma kulodu debei oso howoso medee kitulugu sabolo yimapoo bologolone debeiso. ²¹ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeyo to hogugu booka maga takeme du goo oso nimapoo epei olo simiso,” diso.

²² Esememe o to du odoo susuga oso yo tekepo

odoo doloso, yayo to taka susuga ee tekepo diso. Diayo egeesee takoloso, see egeesee takaga meleeso, “Iba gooleedooso yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo kaseme to tekepo egeesee ka takayo?” dee takaga meleeso.

²³ Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo takalaiso, ‘Melesenee neli odoo, no no nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo Kapeniyum mi mapoo goo mudu opusomo di moodoogamelee see nee midee hamapoo moodee,’ dee takalai malaiso,” diso.

²⁴ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo yo o mosobia oso gowoolaiso.

²⁵ Esiga niba susuga dui. Ilayaye badebei biame omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo bakadio hedebe osoloso a 6 ma kulodu howo sibilega nei mauwe badebeiso. Ee ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe debeiso. ²⁶ Esino ee ma kulodu Godeeye Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele. Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye diso.

²⁷ Osoloso Ilaisaye badebei biame omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee odoo bei debeiso. Esino Ilaisaye odoo egee bia yayo pidile. Esino yayo Yu odoonee o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli odoo ono tekepo moodooso,” diso.

²⁸ Esemе odoo howo gisili moso mapoo debei oso to hagee duloso diya kamanagaso.

²⁹ Esemе diba tebisaloso Yesu toloso mosobia

pee mapoo esia goosoo mapoo halagasalame ido diso. ³⁰ Esino Yesu odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga peegoo diso.

*Odoo bo holo pala
(Maka 1:21-28)*

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi hee Kapeniyum mapoo diso. Yo omapoo dileso badolone Yu odoo oso hasali biame heeso yayo howo gisili moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso. ³² Esem e odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitulugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odoo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, ³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odoo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? Nayo iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no Godeeye hesia odoo oso,” diso.

³⁵ Esem Yesuye to kitulugu sabolo bo holo mapoo egeesee takaso, “No to koodobuloso odoo ma kuloduga peegoo di,” diso. Yesuye egeesee takeme, bo holo oso peegoo poogolone odoo egee odoo howo woola miyomoo homodobuloso molone yimaga peegoo diyadeeso. Esino bo holo oso yimaga peegoo dulone yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esem e odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaga meleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei, yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo takooga diba o to mapoo mesiloso peegoo dilidoo,” dee takaga meleeso.

³⁷ Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso mosobia susuga koola mapoo debeli mapoo takomo diyadeeso.

*Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo
(Mat 8:14-17; Maka 1:29-34)*

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Saimonowo mosopoo diso. Moso ee ma kulodu sobo Saimonowo nalobo pailone kolo diya dei moodoome tiameleeso. Esemé odoo susuga oso yo Yesuye tekepo moodoolame Yesu mapoo o goo takaso. ³⁹ Esemé Yesuye sibilesó yayo tiamelee koola mapoo gauwuloso badolone paiye mapoo egeesee takaso, “Yo poogoloso di,” diso. Esemé paiye saga weidooso. Esemé yayo toboloso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Esemé osoko todobume odoo susuga oso odoo paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemé yayo o deeso odoo paigiga susuga sigime wegigadooso. ⁴¹ Esemé Yesuye odoo bo holo paladee tekepo moodoogoome bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeesee takaso, “No Godeeyo owoloso,” dee takaga meleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niba to na ke,” diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadobilega, Yesu tia maga hogabuloso odoo koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoo susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso,

“No iba na poogoo di,” diso. ⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso,” diso. ⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeyo to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili odoo daga malalo abo gilimadoo

(Mat 4:18-22; Maka 1:16-20)

¹ Biame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoo susuga oso o to dulame diya mooloogoodooso. ² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoo oso dia pei howo hapagalame dia du bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso. ³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meileso badolone Saimon mapoo takaso, “Du abei pee maga pepooko hoogoo pupubigi,” diso. Esemeyo du ma kulodu badolone odoo susuga mubiyodoo doboome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoo susuga mapoo Godeeyo to taka koodobuloso Saimon mapoo egeesee takaso, “Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse,” diso.

⁵ Esino Saimonoye egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso,” diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologo bugulame seeso. ⁷ Esemе diayo dia odoо abo du hee mapoo debei deeso iso, diba pidilame. Esemе diba sibademe dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame sino poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gauwuloso egeesee takaso, “Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoо,” diso. ⁹ Bei, yibolo osoloso o odoо sabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso. ¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoо Yemes dio Yonee dio diba noseе goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Odoо bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi! No daga di giligeli odoо badebeiso. Esino epei hamaga no see odoо Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaiso,” diso. ¹¹ Osoloso diba dilesо dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesubolo hodobo diyadeeso.

*Yesuye odoо agagisa bia moodoo
(Mat 8:1-4; Maka 1:40-45)*

¹² Biame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoо agagisa bia badebeiso. Odoо ogooso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, “Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

¹³ Esemе Yesuye o deeso odoо egee sigolone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo.

Esiga no tekepo pe,” diso. Esemé omapoo o kolo mapoo agagisa bia saga mauwe poogooso.

¹⁴ Esemé Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeese takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame,” diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo oposusumo dime, odoo susuga oso dulugaso. Esemé odoo susuga oso Yesuye Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame. ¹⁶ Esino Yesu biame susuga dimaga pee-goo dileso, odoo koola mauwe mi mapoo Godee mapoo takalame diliso.

*Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo moodoo
(Mat 9:1-8; Maka 2:1-12)*

¹⁷ Biame heeso Yesuye odoo susuga eligi-molome, Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo diba onosee omapoo debeiso. Odoo hagee bia Gelili mi susuga maga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoo abo oso Yelusalem mi maga sibadeeso. Esemé Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso. ¹⁸ Esemé mi omapoo odoo aboso odoo su kakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei

mapoo todilame goomogaso. ¹⁹ Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemе diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo omaga seme ou tologo poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosooso goolee, odoo egee yayo moodolai teiba doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “Mo odoo, nee goo tokenee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

²¹ Esemе omapoo debei tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso o to duloso, dieso nediliyo egeesee gooleemeleso, “Odoо hagosо kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee dagadilame see, esino goo tokenee hapeli hedebe Godeeso,” diso.

²² Esemе Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasi maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ²³ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu niyo gooleedalaimе. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida tolosо di,’ dee takoloso, yo tobooga, amapoo odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ²⁴ Esino Odoо Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mipoo

hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso,” doloso yayo odoos su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida tolosos mosopoo di,” diso. ²⁵ Diayo balaga molome odoos su kakawa poogoo hogabuloso, o kida tolosos o mosopoo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. ²⁶ Diayo odoos su kakawa poogoo tobolosos di ogoloso diya howoogadoosos, osolosos Godee mapoo goomoga poudoosos. Osolosos diayo obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomos di egeisos,” diso.

*Yesuye Libai idoo goo
(Mat 9:9-13; Maka 2:13-17)*

²⁷ Goo hagee koodobulosos hamamee, Yesu mosos kuloduga peegoo gadiso. Esemes yayo dulone egeinos, tekisimos molee misigelis odoos Libai tekisimos molee misigelis mosos kulodubadoboome egeisos. Osolosos Yesuyes yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamees sibe,” diso. ²⁸ Esemes Libaiyes bisusugas omapoo poogolosos Yesuyes di hamamees diso.

²⁹ Esemes Yesuyes Libai yos idoo goos omagas Libaiyes os mosopoo neis toowa sisos. Esemes tekisimos molee misigelis odoos beisabolos osolosos odoos abosabolos Yesubolos neis nameleesos. ³⁰ Esinos Pelisimos odoosabolos osolosos teis eligilis odoosabolos osos goos hagee ogolosos gowoolones Yesu os hamamees dilis odoos mapoo egeesee woosagos, “Niyo kaseegas

tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoo paiye mauwe melesenee neli odoo mapoo dileime. Esino odoo paiye ee melesenee neli odoo mapoo dileiso. ³² Ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo doloso gweli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo doloso gooleedoo odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

*Nei tei doloso badalai goo
(Mat 9:14-17; Maka 2:18-22)*

³³ Esemе odoo aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyo hamamee dili odoo oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoo sabolo egeseliso. Esino bei kasi maga nee hamamee dili odoo oso biame susuga nei sabolo howo sabolo ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo sobo hulei biame omapoo yo o odoo abo sabolo osee doga, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odoo sabolo hodobo dobolone goomoga sabolo nei nalaiso. ³⁵ Esino biame heeso odoo hagee dimaga peegoo ido duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esemе Yesuye dimapoo wudu taka hee hagee takaso, “Edebeeyo o sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi

nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nape sabolo tebileime. ³⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia katolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso katolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso katolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. ³⁸ Esiga wain i dia ee medee katolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. ³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, ‘Wain i nape ono diya hadali,’ dalaiso.”

6

Yu odooso hasali biame (Mat 12:1-8; Maka 2:23-28)

¹ Yu odooso hasali biame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo segei ma kulo-duga diyadaga meleeso. Osoloso o hamamee dili odooso witi wo ko ee gooloogaloso kolo soosoo poloso ko kulodu melee ono nalagamo diyadeeso.

² Esem Pelisi odo abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba bei kasi maga ibada hasali biame mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo,” diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Deibidiye o odo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesa tei wo toloso o odo sabolo neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odo ogo

doloso domo badeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso,” diso. ⁵ Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Niyo hasali biame egee Odoos Holo ayo wiligi doloso ka badoso,” diso.

Yesuye odoo dee deedeeseeseegedoo poogoo tekepo moodoo

⁶ See Yu odoos hasali biame hee mapoo, Yesu Yu odoos howo gisili moso ma kulodu gapeleso odoo mapoo eligimeleeso. Moso ee ma kulodu odoo dee deedeeseeseegedoo poogoo badebeiso. ⁷ Esino tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso Yesu tokenee odoo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeeseelone Yesuye dia hasali biame mapoo odoo dee deedeeseeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso. ⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, dee seeseegedoo poogoo odoo mapoo egeesee takaso, “No toholoso woola hamapoo sibilesotebee,” diso. Eseme dee seeseegedoo poogoo odoo oso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo mapoo egeesee takaso, “Ibada tei goo oso ibada hasali biame mapoo ogoosoo takoosomo? Biame omapoo goo tekepo talai ee tekepowa? O, goo tokenee talai ee tekepowa? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali biame omapoo odoo gie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoo gie badeli wooloomalai goo ee takoosomo?” diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odoo dee seeseegedoo poogoo

mapoo egeese takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esemee odoo dee seeseegedoo poogoo oso o dee hoododeme o dee see tekepo paso. ¹¹ Esemee Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mouso.

Yesuye diye di odoo 12 gilimadoo goo
(*Mat 10:1-4; Maka 3:13-19*)

¹² Biame domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleeso. ¹³ Esemee mi hadobume Yesu yima hamamee dodomo silesibili odoo susuga gilimadoo. Osoloso dima kulodu odoo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odoo dia hu hagoso. ¹⁴ Saimon (odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Pilipi, osoloso Batolome, ¹⁵ osoloso Matiyu, osoloso Tomas, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odoo mapoo ha teli odoo Saimon, ¹⁶ osoloso Yemeseyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesuye odoo eligilone odoo susuga tekepo moodoo
(*Mat 4:23-25*)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odoo 12 sabolo mubi dokodooga meilesa kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meilesa dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odoo susuga sabolo, osoloso odoo

abo susuga Yudiya maga osoloso Yelusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo omaga sibilesi doboome egeiso. ¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dulame sibadeeso. Osoloso paiye dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeesi ma kulodu Yesuye odo ma kulodu bo holoso dala tenemelee ee dimaga peegoo hasiso buguso. ¹⁹ Odo susuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odo susuga tekepo moodooga neme.

Niba goomege

(Mat 5:1-12)

²⁰ Yesuye o hamamee dili odo mapoo bolone egeese takaso,

“Bi mauwe odo niba goomege.

Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

²¹ Odo epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei nameleso diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusiga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai biame ee nimapoo tenelaiso.

²² Odo Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osoloso diayo niba tokenee odo doloso gowoolone managa niba goomege.

²³ Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso.

Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoe egee bia dia amawe dio oso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoe daga hoogoo debei mapoo dala hedebe hageese masi tenemeleeso.”

Niba obeeyamo!

24 “Ye-ee! Bi bei odoe niba obeeyamo!

Bei, niso goomoga goo olo tooso.

25 Ye-ee! Niba epedee nei naloso oduguloso egee do odoe, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Ye-ee! Yiligeli odoe niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

26 Ye-ee! Odoe susuga oso niba tekepona deli odoe niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoe egee bia dia amawe dio oso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe onosee diba tekepo odoe dee takaga meleeso.”

Nimapoo ha teli odoe mapoo sooloo dele

(Mat 5:38-48; 7:12)

27 “Mo to duli odoe, ayo nimapoo ka taka, nimapoo ha teli odoe ee sooloo dele osoloso niba hegili odoe mapoo goo tekepo moodee.

28 Nimapoo duwa takeli odoe dimapoo goo tekepo tolone dimapoo goomoga tenee. Osoloso nimapoo dala teneli odoe diba halo Godee mapoo takee. 29 Osoloso odoe heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo. Osoloso odoe heeso

nee kekeisu sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee. ³⁰ Osoloso odoo heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoo heeso nee bi toloso toduga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee. ³¹ Esiga edebeeyo nimapoo ogoo goo moodoolame ka gooleesomo, nei niyo dimapoo goo hedebe egeesi masi moodolai tekepo.

³² Niyo hedebe niba sooloo deli odoo mapoo sooloo dolone doga, odoo aboso niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo oso diba sooloo deli odoo mapoo nei diayo sooloo deliso. ³³ Osoloso niyo hedebe nimapoo goo tekepo moodeli odoo mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo diba nosee egeesee seliso. ³⁴ Niyo teneega nei tobuloso teneli odoo hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo diba nosee egeesee seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoo abo mapoo tenee deliso. ³⁵ Esino niba nimapoo ha teli odoo mapoo sooloo dolone ka debbee. Osoloso dimapoo goo tekepo moodee. Osoloso dimapoo bi wulo wulayo teneloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goo hageesi tolone doga, niba nei toowa talaiso. Osoloso niba dokodoo badeli Godeeyo owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to koo takeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo mapoo goo tekepo tenelone ka badoso. ³⁶ Nibada Ama Godee yo emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo dolone

ka debee.”

*Odoo heeyo goo tokenee haga na goolee mele
(Mat 7:1-5)*

³⁷ “Nayo nee odoo heeyo goo ee goo mauwe na midi, eseega nei nee goo midileime. Osoloso nee odoo ee tokenee odoo dee na takee, eseega nei no tokenee odoo dalaime. Osoloso nee odoo oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso. ³⁸ Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoo abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagoso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoo mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei teiba egeesi namapoo tenelaiso,” diso.

³⁹ Osoloso Yesuye see wudu takolone egeesee takaso, “Odoo howo si oso o odoo hee howo si ido dilei tekepowo? Haye. Bei, o bakadio wulu mapoo tigidibigileiso. ⁴⁰ Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoo oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoo oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoo oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

⁴¹ Nayo kasi maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴² Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee

odoo mapoo takolone, ‘Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,’ dee ka takeliyo? No tei goo goolee bakadio gweli odoo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.”

*Homokoko maga homo o su ee goolee deliso
(Mat 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye. ⁴⁴ Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye. ⁴⁵ Esiga odoo tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yilige bigiliso. Osoloso odoo tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yilige bigiliso. Esiga ogooo oso odoo sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeesee takamalaiso.”

*Odoo bakadio oso moso tegei
(Mat 7:24-27)*

⁴⁶ “Niyo kasi maga amapoo ‘Lodee, Lodee,’ dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee tel-ega ka poogoosomo? ⁴⁷ Odoo agayo amapoo sibilesa mo to duloso mesimo siloga, yo egeesee badalaiso. ⁴⁸ Yo edebeeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egeesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso

egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga.
⁴⁹ Esino odoos agayo mo to duloso mesilega siloga,
 yo odoos heeso moso togolone omou mi nelegedi
 doolega, moso tegei egeesi masi badoso. Bei,
 howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo
 woome kibilega saga goboloso guobuguso.”

7

Loum ha teli odoos gibadeli odoos oso tei too (Mat 8:5-13)

¹ Yesu goo susuga odoos mapoo eligimelee
 koodobuloso see Kapeniyum mi mapoo diso.
² Kapeniyum mi mapoo Loum ha teli odoos 100
 gibadeli odoos badebeiso. Esino domo omapoo
 yo o tou teli odoos hee paiye oso talai koola taba
 molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odoos egee
 bia diya gweliso. ³ Esiga yayo Yesuye simi duloso
 Yu odoowo wiligi odoos tebisa abo mapoo Yesu
 idilame diye diso, Yesuye sibilesos o tou teli odoos
 ee tekepo palame. ⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi
 odoos tebisa egee bia oso sibilesos Yesu mapoo
 howolone egeesee takaso, “Iba diya goomogo,
 nayo dilesos ha teli odoos gibadeli ee pidilei. ⁵ Bei,
 yayo ibada odoos halo ibada howo gisili moso
 tegeiso.” ⁶ Esemes Yesu to hagee duloso dibolos
 diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli
 gibadeli odoos oso o odoos abo diye nemes, diayo
 sibilesos Yesu mapoo egeesee takaso, “Ha teli odoos
 gibadeli odoos oso namapoo to egeesee taka, nayo
 o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo
 tokenees odooga, no o moso mapoo na sibiyeena.

⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulo no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odoe ee tekepo palame. ⁸ Osoloso yayo see egeesee taka, yo odoe abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesiloso siliso. Osoloso yima hemi tou teli odoe abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga diliso. Osoloso yayo odoe hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibiliso. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tobuloso teliso. Esiga yo goo egeesee teliga nayo see wulo hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odoe ee weidilame.”

⁹ Esemé Yesuye ha teli odoe gibadeli odoe oso to taka duloso diya howoodooso. Osoloso odoe mooloogoodoo yima hamamee simi omapoo bidi toboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu odoe kibiya tei too odoe hee egeesi egele,” diso. ¹⁰ Osoloso ha teli gibadeli odoe oso diye di odoe diayo see wedi dilesó egeino, ha teli gibadeli odoe eyo tou teli odoe ee weidiloso badoboome egeiso.

Yesuye sobo bauwo owolo giso holo ta maga see hogabidi

¹¹ Osoloso biame abo olo poogoloso hamamee Yesu mi hee Neín mapoo diso. Esemé o hamamee dili odoe sabolo osoloso odoe abo susuga oso yo dodomo diso. ¹² Yesu dilesó beelee osulu miyopoo dumolome odoe aboso edebeeyo bia mi maga giso holo gie kauwa ta eyo su imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobo bau heeyo

owolo hedebe oso. Osoloso odoo susuga oso sobo bau sabolo sibadeeso. ¹³ Lodeeye sobo bau hagee ogoloso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, “Haga na pise,” diso.

¹⁴ Esemé Yesuye dileso giso holo ta eyo su magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odoo ta imadoloso diyadee diba omapoo kookoodabaso. Esemé Yesuye giso holo ta yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!” diso. ¹⁵ Esemé giso holo yo hogabuloso badolone to kemeleeso. Esemé Yesuye giso holo yo owee mapoo ido diso.

¹⁶ Odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya dio dulone Godee mapoo goomoga goo poudo demeleso. Egeeseelone diayo egeesee takaga meleeso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili kitulugu odoo oso imapoo peledabadoo. Osoloso Godeeye o odoo pidilame olo simidoo,” dee takaga meleeso. ¹⁷ Edebeeyo Yesuye goo moodoo ogoloso Yu odoowo mi Yudiya mi susuga mapoo osoloso mi abo koola omapoo oposusumo diyadeeso.

Yonee odoo howo oluguli oso Yesuwo goo duloso woosa
(*Mat 11:2-6*)

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoo oso Yesuye goo tomo silee ee Yonee mapoo takaso. Esemé Yoneeye goo hagee duloso o hamamee dili odoo bakadio oso dileso, Yesu mapoo hageesee woosalo

egeye diso, ¹⁹ “No tei Keliso iyo hagee bamolo osomo? O, iyo odoo hee bamalaiyo?” diso.

²⁰ Esemé Yoneeyo hamamee dili odoo oso dileso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Yonee odoo howo oluguli oso iba namapoo sibeye dolone egeesee taka, ‘No tei Keliso iyo bamelee osomo? O, iyo see odoo hee bamalaiyo?’ dee taka,” diso.

²¹ Esino biame domo omapoo Yesuye odoo paigiga sabolo osoloso odoo bo holo paladee sabolo osoloso odoo howo siliga sabolo tekepo moodomo sileeso. ²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo sabolo takee. Bei, odoo howo siliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo kido tigidiba sabolo see tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo kolo e bia sabolo tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo dulu tabaga nose tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoo wedia sabolo hogogabuloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso duluga moloso. ²³ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso,” diso.

*Yesuye Yonee odoo howo oluguli eyo goo taka
(Mat 11:7-19)*

²⁴ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi dime Yesuye odoo mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee

7:19: Psa 40:7; Mal 3:1; Yili 1:8 **7:22:** Isa 35:5-6; 61:1; Luka 4:18

takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo? ²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odoos ee wiligi odoos oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ²⁶ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoos Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos daga hoogoo debei yayo dagadiso. ²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo, o goo ee takooso,

‘Ayo mo to tosili odoos yo daga malalo diye dalaiso. Yayo nee eli hoodo magalame.’

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odoos daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye dagadileso badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odoos wuluge oso Yonee dagadileso ka badoso,” diso.

²⁹ Odoos susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoos abo sabolo to hagee duloso Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nosee Yoneeye howo ogusigaso. ³⁰ Esino Pelisi odoos sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo ogusigilega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Epedee domo hamapoo egee do odoos ee odoos kasi masiyo? ³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takaga meliso,

'Iyo goomoga kosaiya poume niba hepele, osoloso iyo goohele kosaiya poume niba pupusigele.'

³³ Niba odoo egeesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo oluguli oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee takeliso. ³⁴ Osoloso hamamee Odoo Holo anosee olo simiso. Ayo sibilesa wo sabolo wain i sabolo namo siloga, niyo a wo sabolo yugune sabolo dooboo nali odoo deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. ³⁵ Esino odoo agayo Godeeye goo goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso," diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Biame heeso Pelisi odoo Saimonoye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemee Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame biaso. ³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoowo moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso. ³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odoo Saimonoye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, "Odo hagee tei

Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo. Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo,” diso.

⁴⁰ Esemes Yesuye Pelisi odoos mapoo egeesee takaso, “Saimon, ayo namapoo goo takalai, a goomogo,” diso.

Esemes Saimonoye egeesee takaso, “Eligili odoos, takee,” diso.

⁴¹ Esemes Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoos heeso odoos bakadio mapoo molee teneeso. Egeeseelone yayo odoos hee mapoo molee ko 500 tenelone, odoos hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso. ⁴² Esino hamamee odoos bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egeesi yimapoo tenelega poogooso. Esemes bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, ‘Bige boobado bigi,’ diso. Esiga odoos bakadio hagee ma kulodu odoos hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?” diso.

⁴³ Esemes Saimonoye nei yimapoo egeesee takaso, “A goolee, molee toowa too odoos oso ama diya goolee malaiso,” diso.

Esemes nei Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo,” diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeesee takaso, “No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagoso o didawoso mo homo hapoloso see o wuduso mo homo taso. ⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagoso mo homo

mapoo adamelee koodobile. ⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagoso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Sobo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagoso a diya goolee goo ee weliga yilige buguso. Esino odoo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado buguga, yayo a goolee goo ee haga toowanee,” diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, “No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

⁴⁹ Esemé odoo abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odoo oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Odoó hagee odoo ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobado bugu domo ka silosomo?” diso.

⁵⁰ Diayo egeesee takomolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too goo maga badoboso kookaiyo gie badeli nayo olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di,” diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagoso dilesó koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoo 12 yibolo hodobo sileeso. ² Osoloso sobo paigiga

7:50: Luka 8:48; 18:42
Luka 23:49

8:2: Mat 27:55-56; Maka 15:40-41;

Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobo egee bia hagoso: Meli, o hu hee Magadalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasiso buguso. ³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoos hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobo hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoos sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

*Witi wo ko segei maga wudu taka
(Mat 13:1-9; Maka 4:1-9)*

⁴ Odoos susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesos mooloogoodeme Yesuye wudu taka hamaga oposususo, ⁵ “Biame heeso odoos hee witi wo ko segelame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo misigedibaso. Esemee edebeeyo eli omaga silesibulone witi wo ko dia homosos topoomo dime sóso sibilesos neso. ⁶ Esemee witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibilesos palame sino haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogelega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palaga tiso tiadolone witi wo susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisaloso kauwulosos ko diya palagaso. Esemee witi wo ko susuga oso ko pa homokoko 100 egeesi oso palagaso.”

Yesuye to hagee takoloso tobudulone toso neligidi egeesee takaso, “Odoon niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui!” diso.

Wudu taka goo eyo bei

(Mat 13:10-23; Maka 4:10-20)

⁹ Yesuwo hamamee dili odoon oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Wudu taka goo hageeyo bei kasiyo?” diso. ¹⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogoloso gooleedalaiso. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee mada meleeso. Esino epei nimapoo woola ka yilige buguso. Esino odoon abo mapoo ayo biame susuga wudu takeliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame. Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹¹ Esiga wudu taka goo eyo bei hagoso: Witi wo ko ee Godeeyo to oso. ¹² Esiga odoon abo witi wo ko eli domopoo misigediba egeesi masi doso. Diba to tekepo duliso. Esino Godeeyo to hagee dibada sooloo ma kulodu egee molo ee boobado bigilame Saitenso dimapoo boobado bigili goo teneliso. Bei, diayo to omapoo tei toloso gie badeli teyaga. ¹³ Esiga odoon abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egeesi masi doso. Esiga diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo medee teliso. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o too medee meilega poogoo egee, diba onosee egeesee seliso. Godeeyo to oso dibada sooloo ma kulodu too medee koo meili. Osoloso

diayo Godeeyo to duloso biame deiyepo mapoo wulo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too maga, hegi goo sabolo dala goo sabolo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso. ¹⁴ Osoloso odo abo witi wo ko oso we ti kauwe kadee ma kulodu misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomoga goo ee goolee sabolo diyadulone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesi maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ¹⁵ Osoloso odo abo witi wo ko mi tekepo mapoo misigediba egeesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kuloduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomoga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso.”

*Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)*

¹⁶ “Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woola mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibileso gadeebugu ee agalame. ¹⁷ Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odo susuga oso agalame woola peledabalaiso. Osoloso odo susuga oso koo duli goo ee see odo susuga oso dulame woola yilige bigileiso. ¹⁸ Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka

8:16: Mat 5:15; Luka 11:33

8:17: Mat 10:26; Luka 12:2

8:18: Mat 25:29; Luka 19:26

medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso,” diso.

*Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Mat 12:46-50; Maka 3:31-35)*

¹⁹ Biame heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodu dilei tebile. ²⁰ Esemee odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame balaga moloso,” diso. ²¹ Esemee Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee takaso, “Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee dio osoloso molo dio oso,” diso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Mat 8:23-27; Maka 4:35-41)*

²² Biame heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. Esemee diba du mapoo bu-lumaloso soowadeeso. ²³ Diba abei domopooga damolome, Yesu tila poogoome tiaso. Esemee haga booloogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemee howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

²⁴ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso dileso, Yesu tidilone egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!” diso.

Eseme Yesu tia hogabuloso tobudulone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Eseme i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso. ²⁵ Eseme Yesuye o hamamee dili odoos dimapoo egeese takaso, “Niyo tei too kasomo?” diso.

Eseme Yesuwo hamamee dili odoos oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeese takaga meleeso, “Odoos hagee odoos ogumo? I sabolo howo ki sabolo o to duloso koodobiaso,” dee takaga meleeso.

*Yesuye odoos bo holo pala ee tekepo moodoo
(Mat 8:28-34; Maka 5:1-20)*

²⁶ Osoloso Yesu o hamamee dili odoos sabolo Gelili mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso. ²⁷ Yesu du maga widi pee mapoo pubalogolone egeino, odoos bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odoos hagee daga hoogoo dobudu boodoo diwe silone biame susuga odoos bi mapoo badeli. ²⁸⁻²⁹ Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga edebeeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso magoo ee kookoobuguloso odoos ee idoloso dobudu diliso. Esino odoos hagos Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeese takaso, “Dokodoo badeli Godeeyo owolo Yesu, nayo amapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo?” diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeese takaso, “Nayo amapoo dala na tenee,” diso. Odoos bo holo pala oso to hageese takas. Bei, daga Yesuye bo holo odoos ma kulodu egee bado

mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

³⁰ Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee hu ogumo?” diso.

Esemе yayo to nei egeesee takaso, “Ibada hu ee Bei,” diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso. ³¹ Esemе bo holo odoо ma kulodu debei oso egeesee takaga meleeso, “Nayo iba Dou mi mapoo na seesee peegee,” dee takaso.

³² Esemе biame omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoо doloso, mi nalagamo silesibiso. Esemе bo holo odoо ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso. Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!” diso. ³³ Esemе bo holo susuga oso odoо ma kuloduga peegoo galaga dileso see be ma kulodu galaga diso. Esemе be susuga oso godobia maga kukolo meilesо, howomoo wediaso.

³⁴ Esemе be bali odoо oso goo hagee ogoloso kukulo dileso dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso. ³⁵ Esemе odoо susuga oso goo hagee duloso ee agalame sibadeeso. Diba sibilesо egeino, bo holo pala odoо ee tekepo poloso Yesuwo homo beiyopoo badolone goo goolee tekepo tolosо dugo kaloso badoboome egeiso. Esemе diba diya ebigaso. ³⁶ Esemе Yesuye odoо bo holo pala ee tekepo moodoome egei odoо oso diayo egei goo ee agalame sibadee odoо dimapoo oposususo. ³⁷ Esemе Gelasa mosobia odoо susuga sabolo osoloso koola omapoo debeli odoо susuga sabolo

oso Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hamaga saga peegoo di,” diso. Bei, diba Yesuye goo moodoo mapoo ogoloso diya obugume. Esemé Yesu dilame yo du mapoo dabagaso.

³⁸ Esemé odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo dilame goomogaso. Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, ³⁹ “Haye. No abolo na sibe. No nee mi mapoo see wedi dileso Godeeye namapoo goo toowa moodoo goo ee oposisi,” diso. Esemé odoo yo o mi mapoo see wedi dileso, Yesuye yo tekepo moodoo goo ee oposusumo sileeso.

Yesuye Yailaseeyo owolo ta ee see hogabilame tekepo moodoo sabolo osoloso sobo paiye tekepo moodoo goo

(Mat 9:18-26; Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalo sibume, yo bolone debei odoo susuga oso yayo simi ogoloso diya goomogaso. ⁴¹ Esemé omapoo haga booloogelega odoo hee, Yu odoo dia howo gisili moso gibadeli odoo taba, Yailaseeye, sibilesó Yesuwo homo beiyopoo gawusoloso badolone Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “No mo mosopoo sibe! ⁴² Bei, mo sobo holo hedebe, o dugo 12, paiye oso olo talame soomoloso,” diso.

Esemé Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolome eli domopoo odoo susuga oso yima hodú diya mooloogoo doloso dulone nei halagabugu nei halagabugu domo diyadeeso. ⁴³ Osoloso odoo mooloogoo doloso diyadee ee ma kulodu sobo hee aso wooloomaloso badebei sabolo diso. Yo

aso wooloomaloso badebei ososee dugo 12 poo-gooso. Esino odoos heeso yo tekepo moodoolai tebile. ⁴⁴ Esino sobo hagoso Yesu dumolome, mada miligiyopooga sibilesu Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemes Yesuyes egeesee takaso, “Odoos agayo a ka sigoba?” diso.

Esino odoos susuga oso Yesu sigiles doloso diya pulugume, Pitayes Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoos, odoos susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigo domo du,” diso.

⁴⁶ Esemes Yesuyes nei egeesee takaso, “Hayes. Egeesee sele. Odoos heeso a ka sigiwa. Esemes odoos weidilames moodeli kitulugu ama meles oso peegoo di mawo gooleedoso,” diso.

⁴⁷ Sobo hagoso goo moodoo ees mada magalait tebile doloso gooleedolosu kikiliga sabolos dilesu, Yesuwo homo beiyopoo gasuwolosu badebeiso. Osolosu Yesuyes sobo yo weidilames moodoo goo sabolos, osolosu yayo Yesu siges goo ees oposusumes odoos susuga oso duso. ⁴⁸ Esemes Yesuyes sobo yimapoo egeesee takaso, “Mo sobo holo, no teis too maga no olo tekepo pasos, esiga no mesies sabolos di,” diso.

⁴⁹ Osolosu Yesuyes sobo yimapoo tos takomolomes, odoos heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesu, Yailas mapoo egeesee takaso, “Nees sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoos hamapoo wulos goo mauwes na idos sibes,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuyes goos hages dulosus Yailas mapoo egeesee takaso, “No hagas na ebi, wulos amapoo

tei te. Egeeseega nee sobo holo ta egee molo see weidileiso,” diso.

⁵¹ Diba dileso mosopoo doboome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dio ama dio ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso. ⁵² Diba moso kulodu galagadileso egeino, odoo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusiga molome egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba egee pupusiga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso.

⁵³ Esemé Yesuye egeese taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga. ⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo toloso yimapoo egeese takaso, “Sobo holo, no tebee,” diso. ⁵⁵ Esemé sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabuloso tabaso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso. ⁵⁶ Esino sobo holo eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niso egei goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso.

9

*Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di
(Mat 10:5-15; Maka 6:7-13)*

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugu domo sile-sibulone odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ² Osoloso yayo diba diye diso, diayo

dileso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo eligimo silesibulone, odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ³ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi. ⁴ Niba mi omapoo dileso peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo tia melee. Osoloso niyo mi omaga mi hee mapoo dulone, mi egee wulo poogoo du domo silesibe. ⁵ Osoloso niyo mi hee mapoo dileso edebeeyo niba o moso mapoo ido pelega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basago mologa omapoo tegene peegee, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso. ⁶ Osoloso diba see diyadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to tekepo takomo silesibiso. Osoloso odoo paigiga susuga see tekepo moodoo domo silesibiso.

Helodeeye goo tiadoo

(Mat 14:1-12; Maka 6:14-29)

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susuga ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemee goo hagee duloso yo diya goo tiadooso. Bei, odoo aboso Yesuwo goo mapoo egeesee takaso, “Yo Yonee odoo howo oluguli ta maga see ka hogabiadoo,” diso. ⁸ Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilayadoo.” Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see

ka simidoo,” diso. ⁹ Esem Helodeeye goo hagee duloso egeesee takaso, “Yonee ayo wooloomeye neme olo wooloomaso. Esino ayo goo toowa hagee dumolo ee agamo goo ee dumolosomo?” diso. Yo diya goo tiademe, yayo Yesu agalame diya goomogaso.

*Yesuye odoo 5,000 mapoo nei pi
(Mat 14:13-21; Maka 6:30-44; Yon 6:1-14)*

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesa, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposususo. Osoloso Yesuye diba gilimadoloso Betesaida mi mapoo dibusomo dabalame diyadeeso. ¹¹ Esino odoo susuga oso goo hagee duloso diba nose hamamee diyadeeso. Esem diayo simi Yesuye ogoloso diba gilimadoloso dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone odoo paigiga sabolo weidilame tekepo moodoo demeleeso.

¹² Yesu yo egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesa yimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dileso dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo,” diso.

¹³ Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo dimapoo nei tenee,” diso.

Esem diayo nei egeesee takaso, “Odoosusuga hagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei abo talame diye doloso ka takala?”

diso. ¹⁴ Bei, biame omapoo mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5,000.

Eseme Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga nei nalame odoo 50 egeesiso mooloogoodolo ka buluma, odoo 50 egeesiso mooloogoodolo ka buluma dee takee,” diso. ¹⁵ Eseme odoo susuga olo nei nalame egeesee bulumamo diso. ¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesuye toloso, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo Godee mapoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoo mapoo piso, see diayo odoo susuga mapoo pilame. Eseme diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ¹⁷ Eseme odoo susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dileso bou tegei mapoo soo 12 egeesi metamagisaso.

Pitaye Yesuwo goo yilige bugu
(*Mat 16:13-19; Maka 8:27-29*)

¹⁸ Biame heeso Yesu obusomo Godee mapoo takolone badoboome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso. Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo a odoo ugu deliyo?” diso.

¹⁹ Eseme diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoosusuga taka no Yonee odoo howo oluguli dee takeliso. Aboso taka no Ilaya deliso, osoloso odoo aboso taka no Godee maga to toloso kokodo

takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo, dee takeliso.”

²⁰ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino nei niyo a odoo ogu deliyo?” diso.

Esemе Pitaye nei egeesee takaso, “No Godeeye hudi magoo Kelisoso,” diso.

²¹ Esemе see Yesuye nei o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoo abo mapoo takolone a Keliso dee na takee,” diso.

*Yesuye eyo talai goo ee taka
(Mat 16:21; Maka 8:31)*

²² Osoloso see tobu Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoо Holo, a dala toowa bei talaiso. Osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo sabolo oso a diya gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso. Esino biame bakadio midoo ma kulodu ta moloso biame hee mapoo see hogabileiso.”

*Yesuye yayo di hamamee dilei goo ee eligi
(Mat 16:24-28; Maka 8:34-38)*

²³ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, biame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

²⁴ Osoloso odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osugobalaiso.

Esino odo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁵ Esino odo agayo mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogo goo talaisomo? Mauwe. ²⁶ Osoloso odo agayo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, Odo Holo ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo, osoloso mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye oso toowa doloso debei omaga gadeebugu sabolo sibilesonei diba gowoolaiso. ²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odo abo olo doso, diba Godeeye wiligi doloso badalai biame oso simi ogoloso, hamamee wedileiso,” diso.

Yesu o su opusomo di
(*Mat 17:1-8; Maka 9:2-8*)

²⁸ Osoloso biame 8 egeesi poogoloso, hamamee Yesuye dulone, Pita, Yonee, osoloso Yemes esee gilimadoloso mubi dokodoo Godee mapoo takalame palaso. ²⁹ Yesuye Godee mapoo takomolome, o mudu opusomo doloso o dugo diya heliye poloso omaga poniso. ³⁰ Esemehaga booloogelega, Ilaya dio Moses dio galaga sibilesonei Yesubolo to kemeleeso. ³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledoboloso Yesuye Godeeyo to dodolone Yelusalem mapoo dilesonei talai goo ee oposususo. ³² Pita o odo abo sabolo tiesaloso hogogabuloso keese egeino, Yesu yayo toowa

9:26: Mat 10:33; Luka 12:9
1:16-18

9:31: Luka 9:22

9:32: 2Pita

doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso. ³³ Odoo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeese takaso, “Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegalaiso. Hee nee, hee Moseseyo, osoloso hee Ilayayo,” diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibilesa diba gidiseme, diya ebigaso. ³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeese takaso, “Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!” diso. ³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

*Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo
(Mat 17:14-18; Maka 9:14-27)*

³⁷ Diba biame hee mapoo mubi maga kumoo meilesa doboome, odoo susuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso. ³⁸ Esemee odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo hedebeeso toso neligidi Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame sibe. Bei, yo mo holo hedebege. ³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homodobuloso gwa sabolo molone maga maga makawo ti diliso. Bo holo oso yimapoo dala tenamolome yo biame susuga ma kulodu haga medee koo sili. ⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odoo mapoo bo holo hagee peegoo hasiso bigi deme, diayo peegoo hasiso bigilei tebilena,” diso.

⁴¹ Esemé Yesúye egeesee takaso, “Niba tei too mauwe tokenee odoo. Niyo amapoo tei talame a biame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Esino nowolo amapoo ido sibe,” diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo homodobiaso. Esemé Yesúye bo holo peegoo hasiso buguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido diso.

⁴³ Esemé odoo susuga oso Godeeye kitulugu goo ogoloso diya howoogadooso.

Odoo susuga oso Yesúye goo moodoo susuga ee osee goolone doboome, Yesúye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁴ “Odoo Holo, a ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee goo hagee takoo na boobadee,” diso. ⁴⁵ Esino o hamamee dili odoo oso Yesúye taka goo eyo bei medee kibiya gooleedele poogooso. Bei, goo eyo bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esemé diayo see Yesu mapoo woosalai ebigaso.

*Odoo agayo toowa doloso ka badalaiyo?
(Mat 18:1-5; Maka 9:33-37)*

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odoo oso dima kulodu odoo agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso dieso nediliyo toso agadigaso. ⁴⁷ Esino Yesúye dibada goo goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesa tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁸ “Odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoo agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu

9:44: Luka 9:22

9:45: Luka 18:34

9:46: Luka 22:24

9:48: Mat 10:40

odoo agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso,” diso.

Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso

(Maka 9:38-40)

⁴⁹ Esemе Yoneeye egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu sabolo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugume egeiso. Esemе iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloo-goodoo ma kulodu koo badeli,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoo oso,” diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokodoo ido palai biame ee olo koola tooboome, yo Yelusalem mapoo dilame goomogaso. ⁵² Esemе yayo odoo abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dileso omapoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame. ⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yelusalem mapoo dileigo di goo ee duloso, diayo yo gowoolone yimapoo moso tenele. ⁵⁴ Esemе Yesu o hamamee dili odoo Yonee dio Yemes dio goo hagee duloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, douso mosobia odoo hagee piligilame, iyo Kei mi ma dokodooga dou toose dee takalai, no goomogosomo?” diso. ⁵⁵ Esino Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone dimapoo diya takaso. ⁵⁶ Osoloso diba see mi hee mapoo diyadeeso.

Yesu dadalai doloso to taka odo
(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odo sabolo eli maga diyadaga molome, odo hedebe oso sibilesu Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo mi hee kamapoo dusomo, ayo no deedee sileiso,” diso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dobu so oso debeli mi ee moloso. Osoloso sóso tieseli ou moloso. Esino Odo Holo, ayo tieli moso mauwe,” diso.

⁵⁹ Esemé Yesuye see odo hee mapoo egeesee takaso, “Nayo a deedee sibe,” diso.

Esino odo ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo biame tenee, ayo mo ma toga midoosolaiya,” diso.

⁶⁰ Esemé Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dio maga odo wedia oso dieso nediliyo odo wedia ee midoosodolone dabalai tekepo. Esino no sibilesu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odo mapoo takomo sile,” diso.

⁶¹ Esemé odo heeso see egeesee takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai goomogo. Esino a epedee hamapoo mo soosoo dimapoo emegei di to takalame dia,” diso.

⁶² Esemé Yesuye see yimapoo nei egeesee takaso, “Odo agayo ama hamamee dodolone see wedi dilame hamamee bidi ogo domo duga, odo egeesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee halo tou talai tebile,” diso.

10

Yesuye odo 72 diye di

¹ Goo hagoso dileso koodobume, Lodeeye odoo 72 hesigaso. Osoloso dima kulodu odoo bakadio tooboo bakadio tooboo doloso yayo dilei mosobia pepooko mapoo diba malalo diye diso.

² Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu bi susuga ee olo teeleegeeloso goolai ee moloso. Esino bi ee gooloogalai odoo ee haga beinee. Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu bi susuga teeleegee ee gooogali odoo diye dalame. ³ Esiga niba di! Esino niba goolee sabolo di. Bei, ayo niba sipi be hu pe masi dobu so kamanali oso egee do mi ma kulodu diye deeso. ⁴ Niba dulone molee sabolo, o sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odoo abo tugodoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo dileso peledobooga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odoo mapoo emegei di to takolone, ‘Godeeyo mesie goo nibolo mele,’ dee takee. ⁶ Esiga mesie odoo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odoo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaimo. ⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odoo ee dia nei talai tebiliso. Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee

10:1: Maka 6:7 **10:2:** Mat 9:37-38; Yon 4:35 **10:3:** Mat 10:16 **10:4:** Mat 10:7-14; Maka 6:8-11; Luka 9:3-5 **10:7:** 1Kol 9:6-14; 1Tim 5:18

mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odoo oso emegei dolone nei teneega, hedebe ee namelee. ⁹ Osoloso mi omapoo odoo paigiga tekepo moodoogolone dimapoo ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,’ dee takee. ¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo dileso peledobooga, mosobia oso niba gowoolone moso tenelega poogooga, niba diayo bia eli domopoo dileso, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeesee takee, ‘Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.’ ¹² Esiga ayo nimapoo taka, mosobia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye midilei biame omapoo dala toowa diayo talai oso Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso.”

Yesuye tei tele poogoo mosobia odoo mapoo taka

(Mat 11:20-24)

¹³ “Ye-ee! Kolasin mosobia odoo osoloso Betsaida mosobia odoo sabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egeesi masi Yu odoonee mosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli. Osoloso

10:8: 1Kol 10:27 **10:10-11:** Diye 13:51; 18:6 **10:12:** Gen 19:24-25; Mat 10:15; 11:24

diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili. ¹⁴ Goo egeesi maga Godeeye goo midilei biame mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso. ¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odoo niba biame omapoo Kei mi ma dokodoo ido palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odoo agayo nibada to duloso toga, yo mo to tolone ka seeso. Esino odoo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino odoo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso,” diso.

Odoo 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odoo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibilesos egeese takaso, “Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odoo ma kulodu debei oso ibada to duloso mesilosos peegoo galagadiso,” diso.

¹⁸ Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Keiso saga egee ebedigebugus egeesi masi Kei mi ma dokodooga Saiten miyomoo homodobume ayo egeiso. ¹⁹ Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo nibada homoso hamadabalame ayo nimapoo kitulugus olo teneeso. Esiga kitulugus oso Saitenso kitulugus ee dagadilesos moloso. Esiga bi heeso nimapoo

10:16: Mat 10:40; Luka 9:48; Yon 5:23
12:8-9 **10:19:** Psa 91:13; Maka 16:18

10:18: Yon 12:31; Yili

dala tenelai mauwe. ²⁰ Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie badeli booka mapoo egee molo omaga goomege,” diso.

*Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Yesu yo Dio Tei oso kitulugu maga goomoga sabolo badolone egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yilige bigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yilige buguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

²² Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleedele. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleedele. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ugu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yilige bigilame gooleega, odoo egee bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso.

²³ Osoloso o hamamee dili odoo mapoo bidi toboloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege. ²⁴ Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balaga meleeso. Esino diayo egele.

Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso balaga meleeso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

²⁵ Biame hee mapoo tei eligili odoos heeso sibilesos Yesu tei ma susuga ee gooleedolosos badaba belesos egeesee takaso, “Eligili odoos, a gie badeli talame ogoos goo talaiyo?” diso.

²⁶ Yesuye to nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigalosos kasee gweliyo?” diso.

²⁷ Odoos oso to nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osolosos nee dios maga, osolosos nayo kitulugus sabolo, osolosos nayo goo goolee sabolo oso nee wiligis odoos Godee diya goolee. Osolosos no nediliyos diya gweli egeesee masi nee odoos onosee diya egeesee goolone ka badebee,” diso.

²⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Nayo tei goos takoo. Esiga no goos egeesee tolone badoga, goos oso no badobosos kookaiyos gie badeli talaisos,” diso.

²⁹ Esino odoos yayo eyos nediliyos yo tekepos dolones egeesee takaso, “Esino mo odoos ogumos?” diso.

³⁰ Esemes Yesuye yimapoo oposusos hee hagee oposusos, “Odoos hee Yelusalems maga Yelikos mapoo moumeleesos. Yos eli domopos moumolomes, mesiyas abosos yos woomeles poogolosos eli domopos magolosos o dugos yayos ka sabolos osolosos o bis susugas sabolos heli

10:25: Mat 22:35-40; Luka 18:18

10:27: Deut 6:5; Lev 19:18

10:28: Lev 18:5

toloso diyadeeso. ³¹ Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoos ogo doloso domo badeli odoos oso eli hedebe omaga sibulone egeiso. Osoloso yayo sibulone egeino, odoos egee olo talame semelee ogoloso peegooga boloodabaso. ³² Osoloso yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli odoos, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odoos eli domopoo mi mapoo homodobuloso tiamolome, peegooga boloodabaso. ³³ Esino Samaliya odoos yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odoos eli domopoo talame seemolome egeiso. Yayo odoos egee ogoloso yo diya sooloo dalaso. ³⁴ Esemee yo odoos oso tiamelee mapoo dileso o kolo kookoo mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hoduloso dugoso tialogooso. Osoloso yayo yo o be donki ma dokodoo tiedoloso, odoos soowo moso mapoo ido dileso yo bameleeso. ³⁵ Osoloso see biame hee mapoo Samaliya odoos oso odoos soowo moso gibadeli odoos mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeesee takaso, 'Odoos hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odoos hagee bolone molee hagee hosudoloso, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi biame omapoo, nei o egeesi ayo namapoo tenelaiso,' diso."

³⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Odoos bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiyaso wei eyo odoos tei ogumo?" diso.

³⁷ Esemee tei eligili odoos oso nei egeesee takaso, "Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odoos ono tei o odoos oso," diso.

Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "O. Tei takoo. Esiga no dileso goo egeesi tomo sile," diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odo o sabolo dulone, mi hee mapoo diles o peledabaso. Esem e mi omapoo badeli sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso. ³⁹ Esem e Matayo omolo Meliye sibiles o Yesuwo homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso. ⁴⁰ Biame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloogoodoo odo o eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibiles o egeese takaso, “Lodee, molye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee,” diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeese takaso, “Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio. ⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou hedebe hagono toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odo o heeso goo egee yimaga peedee dalaime,” diso.

11

Yesuye Godee mapoo takeli goo ee eligi (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Biame heeso Yesu mi hee mapoo diles o Godee mapoo takemelee koodobume, o hamamee dili odo o heeso egeese takaso, “Lodee, Yoneeye o hamamee dili odo o mapoo Godee mapoo takeli goo eligimo silee egeesi masi nayo iba nose o Godee mapoo takeli goo ee eligi,” diso.

² Esem e Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niyo Godee mapoo takolone egeese takee:

‘Ma, biame susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoosusuga oso dokodoo poudalame.

Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

³ Osoloso biame susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba noseee odoosusuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

Osoloso iba goo tokenee mapoo na gido di dee,’ diso.

⁵⁻⁶ Yesu Godee mapoo takeli goo hagee eligimeleso koodobuloso dimapoo see egeesee takaso, “Niba to hee hagee goolee. Odoosoo heeso gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga, mosobia ma kulodu nee odoosusuga mapoo nei talame dileiso. No nee odoowo mosopoo dileso osulu mapoo kalamadulone egeesee takalaiso, ‘Mo odoosoo hee mo mosopoo simiga. Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eseega nee odoosusuga kulodu badebei oso egeesee takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo holo dio sabolo osulu kisiloso tiesamoloso. Esiga a toboloso namapoo nei tenelaime,’ dee.”

⁸ Esemes Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei doloso bi tenelaime. Esino nayo kalamadulone osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu ee nimapoo yamagalaiso. ¹⁰ Bei, woosali odoosoo talaiso. Osoloso esieli odoosoo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoosoo mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoosoo agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo sa tenelismo? Haye. ¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe tenelismo? Haye. ¹³ Niba tokenee odoosoo. Esino niba gooleedoosoo, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedoosoo, Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado osoo yimapoo woosali odoosoo mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

*Yesu dio Belsebul dio
(Mat 12:22-30; Maka 3:20-27)*

¹⁴ Biame heeso odoosoo hee badebeiso. Daga bo holo osoo odoosoo eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esemee Yesuye odoosoo eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo osoo odoosoo ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoosoo yo see to keiso. Esemee odoosoo susuga osoo goosoo hagee ogoloso diya howoogadoosoo. ¹⁵ Esino odoosoo abosoo egeese takaga meleeso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasiso bigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoosoo taba osoo,” dee takaga meleeso. ¹⁶ Esemee odoosoo abosoo Yesuye

kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeesee takaso, “Nayo Kei mi ma dokodooga goo toowa opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso. ¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasiso bugu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka. ¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasiso bigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kituluguli odoo oso tai sabolo tio sabolo toloso o moso gibadoga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaime. ²² Esino see diya kitulugu odoo oso siboga, yayo moso gibadeli odoo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga toloso odoo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoo agayo a dokolo tebelega poogooga, yo amapoo ha tomoloso. Osoloso odoo agayo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo ee Godee maga peegoo hasiso bugu domoloso.”

Bo holo oso see wedi sibili goo

(Mat 12:43-45)

²⁴ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odoo maga peegoo gaduga, yo dileso miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso. ²⁵ Yo sibilesi ogoga, moso gelesi kadoloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ²⁶ Osoloso yo see wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badeli poogoloso see diya tokenee badalaiso.”

Odoo agayo goomoga sabolo ka dosomo?

²⁷ Yesuye goo hagee odoo mapoo takomolome, odoo mooloogoodoo ma kuloduga sobo heeso toso neligidi egeesee takaso, “No soomagoloso too nedimo silee sobo omapoo Godeeye goomoga tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, emegei. Goo egeesi koo moloso. Odoo agayo Godeeyo to duloso omapoo mesie sabolo siloga, odoo yimapoo Godeeye goomoga teneliso,” diso.

Edebeeyo goo opusomo di ee agalame goomoga

(Mat 12:38-42)

²⁹ Edebeeyo Yesu mapoo sibilesa mooloogood-eme, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo egee do odoo ee diya tokenee. Osoloso diba wulo goo opusomo di agalame amapoo take-liso. Esino ayo dimapoo goo toowa opusomo di hee eligileime. Esino hedebe Yonayo goo ono dimapoo ka eligilei. ³⁰ Bei, Godeeye Yona mapoo moodoo goo oso Niniba odoo mapoo yayo tei Yona diye di goo ee eligiso. Esiga Odo Holo amapoo goo peledabalai ee odoo epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso. ³¹ Osoloso goo midilei biame mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo midi mapoo badolone nibada goo midiloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibilesa odoo toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino ayo Solomonoo dagadilesa ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso. ³² Esiga Niniba odoo oso goo midi mapoo nibolo dobolone, nibada goo midiloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosibume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piaso. Esino Yona ayo dagadilesa badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso

woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame. ³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso. ³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso. ³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo taka

(Mat 23:1-36; Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoo heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemee Yesu yibolo dilesos nei nalame biaso. ³⁸ Pelisi odoo oso Yesuye Yu odoo dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee howo sauwilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemee Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “Pelisi odoo niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso. ⁴⁰ Niba boobada odoo! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodooso. ⁴¹ Esiga nimapoo bi teiba mologa bi mauwe odoo pidi. Niyo egeesee seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Ye-ee Pelisi odoo! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo

medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoo mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodee.

⁴³ Ye-ee Pelisi odoo! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoo hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso. Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gauwuloso emegei di to takooga ee dulei, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Ye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeesee takaso, “Ye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Ye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooledeleyo, odoo egee bia namawe diayo piligu oso? ⁴⁸ Niyo namawe diayo goo moodoo tekepona doloso odoo dieso piligu eyo bi ma dokodoo moso pepooko tegeliso. ⁴⁹ Esiga Godeeye niyo goo moodoo olo hoodo ogoloso egeesee takaso, ‘Ayo

Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sabolo diye di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono wulo dala tenelaiso,' diso. ⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piligimo simiso. Egeeseelone diayo Eibol maga wooloomalai bei mooloogooloso abaga simino Sekalaya wooloomaloso omapoo koodobiaso. Bei, diayo Sekalaya yo tei moso tegei ogo osoloso Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo doloso domo omapoo wooloomaso. Esiga epedee hagee do odoo niyo namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piligu eyo nei tokenee niyo talaiso. Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Ye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo gadu domoloso.”

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo mapoo to takameleso koodoboloso diba poogoloso diso. Esemme diayo diya komonolone hamamee biame abo mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo opusomo di woosameleeso. Bei, diayo goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu Moseseye tei magoo gababuoga, yo toloso goo midilame.

12

Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo kokodo taka
(*Mat 10:26-27*)

¹ Osoloso biame domo omapoo odoo susuga oso Yesu mapoo mooloogoodolone diya kumugulone nei halagabugu nei halagabugu diso. E-eme Yesuye daga o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo hamaga, wo giedege tokenee palaiso. ² Esiga goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu dulu mapoo mada taka see hamamee odoo susuga dulame moso omu ma dokodooga neligidi woola takalaiso.

Godeebolo ebi
(*Mat 10:28-31*)

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odoo wulo su hagee wooloomali yibolo na ebi. Bei, yo hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomali yo tebile. ⁵ Esino ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, odoo wooloomaloso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. ⁶ Esiga niyo só pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso hedebe koo boobado bigili. ⁷ Osoloso Godeeye nibada wudu susuga yo gooleedooso. Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigaso. Esiga niba haga na ebi. Bei,

Godeeyo howo woola só ee goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso.”

*Odoo howo woola Kelisowo goo yilige bigi
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Esiga ayo nimapoo taka. Odoo agayo odoos howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee woola yilige buguga, nei Odoo Holo ayo Godeeyo momaiye eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoos dalaiso. ⁹ Esino odoos agayo odoos howo woola tobudulone amapoo tei tele poogoo goo ee woola yilige buguga, nei ayo Godeeyo momaiye dia mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso. ¹⁰ Osoloso odoos agayo Odoos Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino odoos agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaime.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso mapoo osoloso wiligi odoos taba eyo moso mapoo nibada goo midilame ido pologa, niyo nei takalai ee haga na goolee. ¹² Bei, niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso.”

Yesuye bi bei odoowo goo oposusu

¹³ Odoos mooloogoodoo ma kuloduga odoos heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoos, nayo mo ei mapoo takee, yayo ibada ama ta eyo bi gilibo tolosos badolone bi susuga yayo egee bamolo pulosos abo hodio amapoo tenelame,” diso.

¹⁴ Esemé Yesúye yimapoo nei egeesee takaso, “Emegei, amapoo kitulugu mauwe, nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo bi domo puloso pilei,” diso. ¹⁵ Yesúye see odoó omapoo debei mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso badalai goo omapoo haga na goomege. Bei, bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli koo teneli,” diso.

¹⁶ Osoloso Yesu to hagee takoloso see wudu taka hagee oposususo, “Bi bei odoó o mi mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso. ¹⁷ Osoloso eyo nediliyo egeesee takaso, ‘Nei nali bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogoó goo talaiyo?’ diso.

¹⁸ Esemé yayo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tegelaiso. Osoloso ayo nei nali bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso. ¹⁹ Egeeseega amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,’ diso.

²⁰ Esemé Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘No boobada odoódoó! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi maloso meli see odoó agayo ka talaiyo?’ diso.”

²¹ Osoloso Yesúye see egeesee takaso, “Odoó agayo mipoo hamapoo bi bei mooloogoo maloso badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa

telega poogooga, goo hageesi oso yimapoo peled-abalaiso,” diso.

Tei tolosa dobolone haga na goolee
(*Mat 6:19-21, 25-34*)

²² Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. ²³ Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁴ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁵ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagelisomo? Haye. ²⁶ Goo pepooko hageesi moodolai nimapoo kitulugu me daga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

²⁷ Osoloso niba see dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi. ²⁸ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei gasi-bilesa moloso, see biame hee mapoo wooseliso.

Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoososo debei masi na debee. ²⁹ Esiga niba nei sabolo howo sabolo namalai mapoo haga na goolee. ³⁰ Bei, mi odoososo bi egee talame diya gweliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³¹ Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeese seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

³² Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoososo o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeese bamoloso. Osoloso niba ebia sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso. ³³ Nibada bi odoososo mapoo teneloso nei molee tolososo bi mauwe odoososo mapoo pi. Niyo egeese seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo malaiso. Bi bei ogoso Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi omapoo heli teli odoososo sibilesoso bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali. ³⁴ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

Odoososo Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee

(Mat 24:45-51)

³⁵ Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee. ³⁶ Bei,

tou teli odoososo dia wiligi odoososo ee sobo hu wonalame di siboga, agalame bameli egeesi masi debee. Bei, yayo see wedi sibilesososulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso. ³⁷ Tou teli odoososo sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogolosodimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososo yayo o tou teli odoosogolosogoomogolone, diba bulume dolosodimapoo nei nali tenelaiso. ³⁸ Esiga wiligi odoososo sibilei, yogesi domo sibumobelee o, kudi daga takooga sibumobelee, biame diba gooleedele. Esino o tou teli odoososo yayo egee sibomapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesodiba ogolosodimapoo goomogalaiso. ³⁹ Esino niba goohagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoososo o mosopoo sibilei biame ee dulosobadebei diepi, yolo mopoodoo dolosobolone badolone, heli teli odoososo simi ogolosoyayo habigili. ⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo dolosodulone bolone ka debee. Bei, Odoososo Holo ayo sibilei biame niba gooleedele.”

⁴¹ Esemepitaye egeesee takaso, “Lodee, nowudu hagee takoo wulo hedebe iyo dulame ka takala o, odoososuga osodulame ka takala?” diso.

⁴² Esemelodeeye nei egeesee takaso, “Goomapoo mesimosilone tou tekepo teli bali odoosogumo? Wiligi odoososo odoosogeese masimapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoososuga giboloneyayo dimapoo wotenemalame.

⁴³ Osolosowiligi odoososo peegoodileso badoboso see wedi sibilesosogoga o tou teli odoososo

o tou ee medee tekepo tolone badebei ogoloso yimapoo goomogalaiso. ⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososo o tou teli odoososo tou medee tekepo tolone badebei ogoga, yayo see yimapoo o bi susuga ee bamelee dalaiso. ⁴⁵ Esino tou tokenee teli odoososo o wiligi odoosoga sibilega poogooga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, 'Mo wiligi odoosoga koo sibo,' doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoososo abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso. ⁴⁶ Yo egeesee badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoososo sibileso peledabalaiso. Egeeseega o wiligi odoososo sibileso yo Godee mapoo odoososo koo mesili sabolo badalame, yo diya woomeleso peegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoososo o wiligi odoososo goomoga goo ee gooleedolososo tou ee telega poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso. ⁴⁸ Esino tou teli odoososo o wiligi odoososo goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa tolone badalame. Osolososo Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone badalame.

*Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso
(Mat 10:34-36)*

⁴⁹ Ayo odoo susuga domo puloso dou gigalagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou oso paiya ee agalai a goomogo. ⁵⁰ Esino ayo dala talai biame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa oso moloso. Esino ayo dala ma kulo-duga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso. ⁵¹ Esiga niyo goo goolee oso a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi. ⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso. ⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso.”

Gooso peledabalai biame ee medee ogoloso gooleedalai

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epedee howo sibilodoo,’ deliso. Egeeseega howo tei sibiliso. ⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epei mi kibolodoo,’ deliso. Egeeseega mi kibiliso. ⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoo! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasi maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?”

*Namapoo goweli odoo sabolo mesie
(Mat 5:25-26)*

⁵⁷ “Niba kasi maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala? ⁵⁸ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo midilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeesi moodelega poogooga, yayo no goo midili odoo mapoo ido peleso nee goo midileiso. Egeeseega see goo midili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

13

*Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega
poogooga, niba wedileiso*

¹ Biame omapoo odoo abo oso sibilesu Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone doboome, Paileteeye diba piligu goo ee oposususo. ² Esemu Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo goo hagee ogoloso kasee gooleesimo? Gelili odoo abo piligu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ³ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo

bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee nose nimapoo peledabalaiso. ⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Sailowam mi mapoo moso egi doko tegei oso goboolone odoo 18 piliguso. Odoo 18 piligu hagee biaso Yelusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ⁵ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee nose nimapoo peledabalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo wudu taka hee hagee takaso, “Odoo heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleeso. Esino biame heeso segeli odoo oso pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibilesio egeino, pigi ko pelega molome egeiso. ⁷ Esemé yayo o homolee bali tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Dugo bakadio hedebe di ma kulodu a goomogaso, pigi homo hagoso ko poga nalame. Esino yo ko pele. Esiga heemagee. Yayo mo homolee ma kulodu molone mi tekepo ee namalai tekeponee,’ diso.

⁸ Esemé o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iba epedee dugo hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nemalaiso. ⁹ Egeesi ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,’ diso.”

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoowo hasali biame hee mapoo Yesuye dia howo gisili moso mapoo peleso eligimeleeso.

¹¹ Biame omapoo sobo hee dugo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo biame susuga ma kulodu gauwuloso siliso.

¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalo hapoo sibe doloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no biame susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso,” diso. ¹³ Egeesee takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esememe biame omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogooloso Godee mapoo goomoga poudooso.

¹⁴ Esememe howo gisili moso wiligi odoo taba oso Yesuye diayo hasali biame mapoo sobo tekepo moodoo ogoloso diya komonolone odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Sadee hedebe ma kulodu biame 7 moloso. Esiga odoo susuga oso biame 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo biame 6 hama kulodu odoo paiye susuga gilimado sibilesa tekepo moodoolai tekepo. Esino niyo iyo hasali biame mapoo sibilesa goo egeesi moodoolai tekeponee,” diso.

¹⁵ Esememe Lodeeye nei yimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Bei, niba susuga oso hasali biame mapoo bulumakau ebigi pidiga buguloso howo nalame hado diliso. ¹⁶ Esiga niyo iyo hasali biame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali biame mapoo Eibalahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo? Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugo 18 ee ma kulodu tiso tialoso melee masi meleeso.”

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo ka-manali odo mapoo simili goo teneeso. Esino odo abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoog-amo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye wudu takolone eligi

(Mat 13:31-33; Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ¹⁹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odo heeso ko pepooko masted deli todilesa o homolee mapoo segeiso. Esiga ko pepooko oso peleso homo toowa poloso, dee bo moodooga, soso sibilesa omapoo ou tegegeliso.

²⁰ Ayo ogo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ²¹ Ee egeesi masi. Soboso palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

Osulu pepooko

(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Yesuye Yelusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso. ²³ Egeeseemo dumolome odo heeso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, odo wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Eseme yayo nei yimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya

kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odoosusuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime. ²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kalamadileiso. Egeeseelone egeeseetakalaiso, ‘Wiligi odoos, iba gasibileiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeeseetakalaiso, ‘A niba gooleedele. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeeseetakalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osoloso ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeeseetakalaiso, ‘A niba gooleedele. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoo diyadee, niba goo tokenee tomo silesibili odoos,’ dalaiso.

²⁸ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoo poogooga, peegooga dobolone, Eibalaham dio Yekob dio osoloso Aisek dio osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosusuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogoloso gooholone mei kumudoo sabolo dobolone pupusiga malaiso. ²⁹ Osoloso mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoosusuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesodabalaiso. ³⁰ Esiga odoosusuga eyo howo woola odoos hu toowa toloso epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo

13:25: Mat 25:10-12 **13:27:** Psa 6:8 **13:28:** Mat 8:11-12

13:29: Psa 107:3 **13:30:** Mat 19:30

howo woola odo wuluge masi dabalaiso. Esino odo susuga eyo howo woola odo wuluge epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa toloso dabalaiso.”

Yesuye Yelusalem goolee goo

(Mat 23:37-39)

³¹ Biame omapoo Pelisi odo aboso sibilesu Yesu mapoo egeese takaso, “No mi hagee poogoloso see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina,” diso.

³² Esemenei Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba dileso dobu so masi Helodee mapoo takee, ‘A epei osoloso godigi mapoo bo holo paladee odo sabolo osoloso odo paigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osoloso see biame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,’ dee takee. ³³ Tei taka, epei sabolo osoloso godigi sabolo osoloso biame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo ee Yelusalem mi peegoo wooloomalai tekeponee.

³⁴ Yelusalem, Yelusalem, nayo kasi maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo piliguloso see Godeeye diye di odo ee piligilame yoso ka enigeliyo? A biame kasolo mapoo kolokoloso o pe medee gilimadoloso wili egeese selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli. ³⁵ Esiga Yelusalem odo, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaima. Esino biame oso siboga, niyo egeese takalaiso, ‘Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo

Godeeye yimapoo goomogoso,' dalaiso. Biame omapoo niyo a see agalaiso.”

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

¹ Yu odoow diayo hasali biame heeso Yesu Pelisi odoowo wiligi odoow taba eyo mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esem odoow susuga oso Yesu mapoo medee hodoo dileso yimapoo balaga meleeso. ² Bei, moso ee ma kulodu odoow hee paiye toowa oso toloso o su susuga tidodoloso molome egeiso. ³ Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odoow sabolo osoloso tei eligili odoow dimapoo egeesee takaso, “Iyo hasali biame mapoo odoow tekepo moodoolai ee ibada teiyo?” diso. ⁴ Esino diba to hee takele. Esem Yesuye odoow ee o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

⁵ Osoloso yayo see Pelisi odoow sabolo osoloso tei eligili odoow sabolo mapoo egeesee takaso, “Nima kulodu nibada holo hee, o, bulumakau egeesi oso iyo hasali biame mapoo midoo ma kulodu todobuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo? Haye. Niyo yo midoo ma kuloduga peegoo tamagalaiso,” diso. ⁶ Esem diayo Yesu mapoo nei takalai me poogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pe-pooko dalai goo sabolo

⁷ Yesu moso ee ma kulodu badolone egeino, odoow susuga oso wo ne mapoo sibulone odoow hu toowa too oso bili mapoo bulumalame diya

goolee sabolo sibume egeiso. Esemé Yesuye wudu taka hagee dimapoo egeese takaso, ⁸ “Odoó heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesó wo nalame saga dileso odoó hu toowa too oso bili mapoo na bie. Bei, odoó hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso. ⁹ Egeeseega mosowo amaye namapoo egeese takalaiso, ‘Nayo egee bado mapoo odoó toowa oso bie dee. Esiga no toboloso hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeeseega no hamameedee mapoo bilame diya simiye sabolo dileso bileiso. ¹⁰ Esino sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesó hamameedee bie. Egeeseega mosowo amaye no hamameedee mapoo badebei ogoloso no see malalo koodoo peleso bie dalaiso. Osoloso wo ne mapoo buluma odoó oso goo hagee ogoloso no odoó toowa dalaiso. ¹¹ Esiga odoó agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoó agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei yo Godeeye toowa dalaiso.”

¹² Osoloso Yesuye see yo sibeye dee taka Pelisi odoó mapoo egeese takaso, “No wo toowa nalame nee odoó sabolo osoloso nemei dio sabolo osoloso nee soosoo sabolo osoloso nee bi bei odoó sabolo na gilime. Bei, nayo diba gilimaga, nei diayo dibolo hodobo wo nalame no idileiso. Egeeseega no nei hee talaime. ¹³ Esino no wo toowa nalame mopoodoo doloso wulo bi mauwe odoó sabolo, osoloso kido todobia odoó sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoó sabolo, osoloso howo si odoó sabolo ee gilime. ¹⁴ Bei, nayo

goo hageesi moodooga, Godeeye namapoo nei tenelaiso. Bei, diayo nei namapoo egeesi pidilei tebile. Esiga Godeeyo howo woola tekepo debeli odoososo wedia maga hogadilei biame omapoo Godeeye namapoo nei tenelaiso.”

*Wo ne toowa eyo goo maga wudu taka
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Yesubolo hodobo wo nolone debei odoososo heeso to hagee dulososo Yesu mapoo egeeseetakaso, “Godeeye wiligi dolososo badeli mi mapoo peleso hodobo wo nalai odoososo diba diya goomogalaiso,” diso.

¹⁶ Esemee Yesuye yimapoo egeeseetakaso, “Odoososo heeso wo toowa nalame mopoodoo dolososo odoososo susuga gilimaso. ¹⁷ Osolososo wo olo nalame o tou teli odoososo hee mapoo dilesoso yayo gilimadoo odoososo ee iyado sibe diso.

¹⁸ Esemee o tou teli odoososo oso diba gilimalame simi ogolososo diayo wo ne mapoo sibilei gowoolone goo abo maga gamenee goo takaso. Egeeseelone odoososo heeso yimapoo egeeseetakaso, ‘A mi neisoso epedee too. Esiga a dilesoso mi egee agalaiso. Esiga nayo dilesoso nee wiligi odoososo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

¹⁹ Esemee see odoososo heeso egeeseetakaso, ‘A bulumakau 10 neisoso epedee too. Esiga bulumakau egee sabolo tou talai teiba belesoso dibolo tou talame dileisoso. Esiga nayo dilesoso nee wiligi odoososo mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

²⁰ Osoloso see odoos heeso egeese takaso, ‘A sobo epedee hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,’ diso.

²¹ Odoos susuga oso egeese takageme, to todili odoos oso see wedi dileso o wiligi odoos mapoo odoos susuga oso taka goos susuga ee yimapoo takaso. Esem wo ne eyo wiligi odoos taba oso diya komonolone see o tou teli odoos mapoo egeese takaso, ‘No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odoos sabolo, osoloso kido todobia odoos sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoos sabolo, osoloso howo si odoos sabolo iyado sibe,’ diso.

²² Esem o tou teli odoos oso saga dileso odoos iyado sibiles o wiligi odoos mapoo egeese takaso, ‘Wiligi odoos, ayo odoos abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odoos mauwe moloso,’ diso.

²³ Esem wiligi odoos oso see o tou teli odoos mapoo egeese takaso, ‘No see dileso odoos eli domopoo egee silesibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odoos ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo moso kulodu debi pooba ee edebeeyo tolo tebilame. ²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odoos daga ayo gilimome sibilei gowe odoos oso wo ayo mopoodoo doo nalaime,’ diso.”

Yesu dadalai goo ee kaseeyo?

(Mat 10:37-38)

²⁵ Odoos susuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone egeese takaso, ²⁶ “Odoos agayo ama sabolo, osoloso

owee sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile. ²⁷ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tegelame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tegelai molee teiba beleso agalame hesigileiso. ²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigelega tou bei mooloogooga, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odoo susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yiligilone egeesee takalaiso, 'Odoo hagee moso tegelame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,' dalaiso.

³¹ Wudu taka hee hagoso. Mi bakadio oso ha talaiso. Egeesi ma kulodu mosodei heeso odoo 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odoo 20,000 gilimado sibileiso. Esino odoo 10,000 gilimadoo ha teli wiligi odoo taba oso daga medee badolone, odoo 20,000 mapoo ha talai teiba beleso goo ee goolone badalaiso. ³² Osoloso yayo o odoo sabolo odoo 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odoo hee odoo 20,000 gilimado simi dia wiligi odoo taba mapoo to todi dalaiso, yibolo see mesilame. ³³ Esiga odoo agayo ama hamamee dadalame gooleega, yayo o bi susuga poogoloso a ka deedee sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali me daga, nayo solu ee see hadalame kasee moodolaiyo?

³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odoosusuga oso solu egee togobigileiso.

Odooniba dulubolo, esiga ayo hagee takoomedee hoodo dui.”

15

*Yesuye sipi be osugoba maga wudu taka
(Mat 18:12-24)*

¹ Tekisi molee misigeli odoosabolo osoloso gootokenee teli odoosabolo Yesuwo to dulamesibilesodo debeiso. ² Esino Pelisi odoosabolo osoloso tei eligili odoosabolo oso goohageeogoloso gowoolone egeeseetakaga meleeso, “Odoohagoso tokenee teli odooe gilimadolosodibolo hodobo wo namosiliso,” diso.

³ EsemesYesuye wudu takahagee dimapoo takaso, ⁴ “Sipi be hu bali odoosoo sipi 100 bameleeso. Egeesi ma kulodu hedebe osugobooga, yayo ogoogoo moodoolaisomo? Yayo go woolalowe poogoo mapoo o sipi be abo 99 omapoo holoogoloso, see hedebe osugoba ee esiamodileiso. ⁵⁻⁶ Yayo esiameleso ogoga, yoomogolone sipi be ee mosopoo imadosibileiso. Osoloso o odoo abo ee gilimadolosegeeseetakalaiso, ‘Mo sipi be osugoba epedeeolo egeiso. Esiganiba sibileso abologoomogapoude,’ dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Keimi mapoo odoo 99 Godeeyo howo woolatekepo debeli dia goomapoo goomoga goosoo osee moloso. Esinogootokenee teli odoohedebesoo gootokenee magamiligi pialoso see Godeemapoo

bididoobooga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso.”

Yesuye molee ko oso osugoba maga wudu taka

⁸ “Biame hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Eseega yo ogooo moodoolaisomo? Yayoo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso. ⁹ Osoloso yayoo o molee ko osugoba ee ogoga, yayoo o odoo ee iyadoloso egeese takalaiso, ‘Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesa abolo hodobo goomoga poude,’ dalaiso. ¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odoo hedebeeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso.”

Yesuye holaisoso peegoo dobudo di maga wudu taka

¹¹ Yesuye see wudu taka hee hagee odoo mapoo egeese oposususo, “Odoo hee owolo giso holo bakadio debeiso. ¹² Esino biame heeso omoloye ama mapoo egeese takaso, ‘No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,’ diso. Esem amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dimapoo piso.

¹³ Esem omoloye biame abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odoo abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo omapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso. ¹⁴ Yayoo o molee toowa hosudoloso melee biame omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo

meleeso. Esemе yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeliso. ¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odoо hee mapoo dilesо peledabaso. Esemе mosodei odoо ogoso yo o go mapoo dilesо o be bamelee disо. ¹⁶ Esemе yo dilesо be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odoо heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeesee badebei ma kulodu, biame heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeesee gooleeso, 'Mo mamо tou tolosо nei teli odoо susuga ee hodia sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso. ¹⁸ Esiga a see wedi dilesо mo ma mapoo egeesee takalaisо: Ma, аyo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee оlo tooso. ¹⁹ A tokenee odoо. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou tolosо nei teli odoо hee dee takee,' disо. ²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo disо.

Esino yo eli sage abaga osee sibumolome, amaye ogoloso owolo diya sooloo dolone, yayo saga hoguo dilesо owolo mapoo booolomaloso adaso.

²¹ Esemе owoloye yimapoo egeesee takaso, 'Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee оlo tooso. A tokenee odoо. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,' disо.

²² Esino amaye o tou teli odoо mapoo egeesee takaso, 'Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo

saga tosibileso yimapoo kadige. ²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalaiso. ²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone doboome, emei o homolee ma kulodu tou temeleso sibulone, amayo moso kulodu odoo susuga goomogolone hopolone kosaia pegigamolome duso. ²⁶ Esemé yayo o tou teli odoo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mamó moso ma kulodu ogoó goo tolo?' diso. ²⁷ Esemé o tou teli odoo oso yimapoo egeeseé takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esemé emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esemé amaye sibilesó o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso. ²⁹ Esino yayo ama mapoo egeeseé takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odoo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso. Esino nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee odoo sabolo neye, dee takele. ³⁰ Esino nowolo hagoso nee bi sabolo nee molee sabolo tolosó domo sili sobo sabolo badolone hosudolosó sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?' diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, ‘Mo holo, nayo biame susuga abolo badebeiso. Esiga mo bi susuga ee nee. ³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo osugobano, see epei yo ogoso,’ diso.”

16

Molee gibadeli odoo maga wudu taka

¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Biame heeso bi bei odooso o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesi ma kulodu bi bei odoo o molee gibadeli odoo oso o molee mada namelee goo ee yo duso. ² Osoloso yayo o molee gibadeli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo molee tokenee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadalai tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,’ diso.

³ Esememe molee gibadeli odoo oso egeesee gooleeso, ‘Mo wiligi odoo oso mo tou ee olo pee-goo magooso. Esiga a see ogoou tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odoo mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo. ⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo odooso a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooledoso.’

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoo mapoo bi wulayo temelee odoo ee gilimadooso. Osoloso daga odoo hee mapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo

wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka pagala? Nei kasolowo?’ diso.

⁶ Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, ‘Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,’ diso.

Esemé molee gibadeli odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoo o booka hagosó. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogugi,’ diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoo hee mapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molo-somo? Nei kasolowo?’ diso.

Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, ‘Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,’ diso.

Esemé molee gibadeli odoo oso yimapoo nei egeesee takaso, ‘Wiligi odoo o booka hagosó. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogugi,’ diso.

⁸ Esino o wiligi odoo oso goo hagee duloso o molee tokenee gibadeli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Nayo odoo abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,’ diso.”

Esemé Yesuye see egeesee takaso, “O, mi odoo oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedooso. Esino Godeeyo odoo oso goo egeesi moodoolai kibiya gooleedele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo

toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso emegei dolone ka debee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo ido palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odo agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime. ¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee belega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo? ¹² Osoloso see niyo nee odoowo bi medee belega poogooga, odo agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa tolosa badalai goo mapoo mesilei tebile.”

¹⁴ Esem Pelisi odo oso Yesuye to taka hagee duloso manolone yiligaso. Bei, Pelisi odo hagee bia molee diya goomegeli. ¹⁵ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba wulo edebeeyo tekepo odo dalame, odo howo woola game-nee goo tekepo moodeliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo gooleedooso. Esiga

edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosoo to hogugu oso odoosoo abaga gilimado simino, Yoneeye badebei biame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo biame poogoloso hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoosoo mapoo takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame diya ka kituluguso. ¹⁷ Esiga mipoo sabolo kei sabolo oso me pagalai ee teiba. Esino Godeeye tei magoo hogugu ee ma kulodu hu bei pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee goo heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odoosoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Bi bei odoosoo dio Lasales dio

¹⁹ “Biame heeso bi bei odoosoo badebeiso. Yo biame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso. ²⁰⁻²¹ Biame domo mapoo bi mauwe odoosoo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo biame susuga bi bei odoosoo moso osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odoosoo nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesosoo o e mapoo pieliso.

²² Osoloso biame abo poogoloso hamamee bi mauwe odoosoo Lasales taso. Esemee Godeeyo mo-maiye oso yo todilesosoo Eibalahameeye badebei

koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odoo taso. Esemé odoo aboso o su midoosooso. ²³ Yo toloso abaga dino odoo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso. ²⁴ Esemé yo ilone egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibilesa o dee wolugu oso howomoo olugudoloso, mo i mapoo sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,’ diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeesee takaso, ‘Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei biame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma kulodu ka badoso. ²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeyo hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeyo iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,’ diso.

²⁷ Esemé bi bei odoo oso nei egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame. ²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo doso. Esiga Lasaleseye see wedi dileso dimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiyaga,’ diso.

²⁹ Esemé Eibalahameeye egeesee takaso,

‘Dimapoo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosoo Godeeyo to hogugu sabolo olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo taka to ee dulei tekepo,’ diso.

³⁰ Esemee bi bei odoosoo nei egeesee takaso, ‘Haye, egeesee selaima. Esino odoosoo hee ta maga see hogado sibilesa dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialosa Godee mapoo ka sibilei,’ diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeesee takaso, ‘Diayo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosoo Godeeyo to hogugu omapoo tei telega poogooga, diayo see kasi maga odoosoo hee ta maga hogado sibilesa to takooga, omapoo tei ka talaiyo?’ diso.”

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo (Mat 18:6-7, 21-22; Maka 9:42)

¹ Biame heeso Yesuye o hamamee dili odoosoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo goo tokenee mapoo gido dilei goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloogoomo sili odoosoo mapoo, ayo yimapoo ka taka, ye-ee! ² Esiga odoosoo hee tei too odoosoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoosoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoosoo goo egeesi moodeli

mapoo dala toowa tenelaiso. ³ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee.

Osoloso nee odoo tei too odoo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osoloso yayo o goo tokenee mapoo goohele sabolo o tokenee mapoo miligi piaga, o tokenee egee boobado bigi. ⁴ Osoloso yayo biame hedebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osoloso namapoo sibilesa yayo emegei di to taka onosee 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi.”

Tei too goo

⁵ Diye di odoo oso Lodee mapoo egeesee takaso, “Iyo tei too goo ee toowa moodee,” diso.

⁶ Esem Lodeeye nei egeesee takaso, “Niyo tei too goo oso homokoko pepooko egeesi masi nimapoo mologa, niba teiba niyo molobei hamapoo takolone, ‘No nee too sabolo tado dileso abei mapoo tebee,’ daga egeesee selaiso,” diso.

Wiligi odoo o tou teli odoo eyo goo

⁷ “Tou teli odoo oso o wiligi odoowo homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesa nei nalaima, haye. ⁸ Yo daga o wiligi odoo taba eyo nei siloso, dugo hapoo ee kaloso, nei si ee yimapoo tenelaiso. Osoloso o wiligi odoo taba oso nei naloso koodobuoga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso. ⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odoo taba oso nei yimapoo goomoga to takalaima. Bei, egee o tou.

¹⁰ Esiga niba egeesee selai tekepo. Ayo nimapoo tou teye daga, niyo goo egee toloso egeesee takalai tekepo, ‘Iba wulo tou teli odo. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,’ dee takee,” diso.

Yesuye odo e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yelusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo doloso domo abaga diso. ¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odo e bia 10 egeiso. Odo e bia 10 oso Yesu ogoloso yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone, ¹³ toso neligidi yimapoo egeesee takaso, “Yesu, wiligi odo, nayo iba sooloo dolone pidi!” diso.

¹⁴ Esemе yayo diba ogoloso egeesee takaso, “Niba dileso Godee ogo odo ogo doloso domo debeli odo mapoo nibada su eligi,” diso. Diba Yesuye egeesee taka duloso dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osoloso dima kulodu odo hee o kolo tekepo pa ogoloso Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomo simiso. ¹⁶ Egeeseemo sibilesa Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone Yesu mapoo goomoga teneeso. Odo hagee Samaliya odo.

¹⁷ Esemе Yesuye egeesee takaso, “Ayo odo 10 olo tekepo moodooso. Esino odo abo egee bia kasomo? ¹⁸ Bei kasi maga, Yu odoonee hedebe hagoso obusomo Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuye odo hamapoo egeesee takaso, “Nayo

amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no toboloso di,” diso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei
(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Biame heeso Pelisi odoososo Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kopolone sibileiyo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee woola sibo agalaime. ²¹ Osolosoo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee hamapoo hagee moloso, o, koogee moloso, dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima kulodu moloso,” diso.

²² Osolosoo see o hamamee dili odoososo mapoo egeesee takaso, “Odoososo Holo mo biame oso siboga niyo agalame goomogalai biame ee sibileiso. Esino niba agalaime. ²³ Osolosoo see edebeeyo nimapoo takolone, ‘Odoososo Holo a koo badosoo, o, hamapoo badosoo,’ dee takooga, dia to mapoo tei tolosoo omapoo na agala di. ²⁴ Esino Odoososo Holo ayo sibilei biame ee, kei ebiedi buguga mi susuga egee gadeebugu egeesee selaisoo. Egeesee ga odoososo susuga oso agalaisoo. ²⁵ Esino daga Odoososo Holo a dala toowa talaisoo. Osolosoo odoososo epedee hagee do oso a diya gowoolaisoo.

²⁶ Nowaye badebei biame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso Odoososo Holo ayo sibilei biame omapoo peledabalaisoo. ²⁷ Nowaye badebei biame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, sobosoo gisoo obuo osolosoo

gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee solone doboome, biame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Esemehowa toowa duwa oso sibilesodoosusuga piliguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeye badebei biame mapoo peledabaso. Bei, Loteeye badebei biame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso. ²⁹ Egeesee solone doboome biame heeso, Loteeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibilesodoosodom mi mapoo debeli susuga piliguso.

³⁰ Esiga Odoosoboholo ayo sibilei biame mapoo odoo susuga oso goo egeesi tolone dogaa, ee ma kulodu a ka sibilei. ³¹ Esiga biame omapoo odoo hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee. ³² Esiga niba Loteeyo osobowo goo ee goolee. ³³ Esiga odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo bado-boso kookaiyo gie osee badalaiso. ³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, biame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoo hee ido polone, odoo heeno omapoo pagalaiso. ³⁵ Osoloso biame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo

17:28: Gen 18:20; 19:25 **17:31:** Mat 24:17-18 **17:32:** Gen 19:17, 26 **17:33:** Luka 9:24

hee ido polone, sobo heeno omapoo pagalaiso. [³⁶ Osoloso biame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odo hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.”]

³⁷ Yesuye to hageese takoloso koodobume, o hamamee dili odo oso yimapoo egeese takaso, “Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaiyo?” diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeese takaso, “Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso,” diso.

18

Sobo bauwo goo maga wudu taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu wudu taka hamaga o hamamee dili odo dimapoo eligiso, diayo biame susuga Godee mapoo takomo silone gowoolega pagalame. ² Egeeseelone yayo egeese takaso, “Mi hee mapoo goo midili odo badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odo koo gweli. ³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso. Esino sobo hagoso biame susuga goo midili odo hamapoo sibilesi howolone egeese takeliso, ‘Nayo a pidilone odo amapoo ha egee tomolo eyo goo midi,’ deliso.

⁴ Esino goo midili odo oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino biame susuga sobo hagoso yimapoo sili sileeme ogoloso egeese gooleeso, ‘A Godeebolo koo ebili osoloso a odo koo gweli. ⁵ Esino a sobo hageeyo to dumeleso

diya gowoo. Esiga yayo see mo moso mapoo sibili ee pagalame yo pidileiso,' diso.”

⁶ Esiga Lodeeye egeesee takaso, “Goo medee koo midili odoos eyo goo hagee ogoloso goo goolee medee kibiya te. Bei, goo midili odoos hagoso daga sobo hagee pidilei gowoomeleso see hamamee yo pidiso. ⁷ Esiga Godeeye hesiga odoos oso biame sabolo gesi sabolo yimapoo hoowa mologa ogoloso diba tei pidileiso. Osoloso yayo diayo yimapoo taka to ee duloso nei tenelai koo dagili. ⁸ Esiga ayo taka, Godee o odoos oso yimapoo hoowa duloso goomoga sabolo diba pidiliso. Esino Odoos Holo ayo see wedi sibilei biame mapoo, mipoo hamapoo tei too goo ee molo agalaisomo?”

Pelisi odoos sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoos sabolo

⁹ Odoos abo dieso nediliyo diba Godeeyo howo woola tekepo dolone, hee odoos abo tokenee deli odoos mapoo Yesuye wudu taka hageesee takaso, ¹⁰ “Odoos bakadio, Pelisi odoos sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoos sabolo, Yu odoowo tei moso mapoo Godee mapoo takalame palaso. ¹¹ Osoloso Pelisi odoos oso toboloso obusomo tobudulone dokodoo hageesee takaso, ‘Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoos abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoos keeseenee.

¹² Bei, a sadee hedebe ee ma kulodu biame bakadio nei nelega tei doloso badeliso. Osoloso ayo bi too biame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebe namapoo teneliso,' diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoosoo hamameedee hoogoo bia omaga toboloso o goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobuguloso oo goobodo buloso tobudulone Godee mapoo egeesee takaso, 'Godee, a tei medee diya tokenee odoosoo. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,' diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoosoo hagoso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoosoo doloso diso. Esino Pelisi odoosoo mapoo goo hageesi mauwe meleeso. Esiga odoosoo agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoosoo agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso."

*Yesu sabolo holaiso sabolo
(Mat 19:13-15; Maka 10:13-16)*

¹⁵ Biame hedebeso odoosoo aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoosoo goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁶ Esemee Yesuye holaiso gilimadoloso, o hamamee dili odoosoo dimapoo egeesee takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi doloso badeli

mapoo gasibileiso. ¹⁷ Ayo nimapoo taka, ede-beeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesi selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.”

Bi bei odo

(Mat 19:16-30; Maka 10:17-31)

¹⁸ Wiligi odo heeso sibilesi Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odo tekepo, ayo ogo goo toga kookaiyo badoboso gie badeli ka talaiyo?” diso.

¹⁹ Esem Yesu nei yimapoo egeese takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo odo dee ka takala? Tekepo odo hee koo badoso. Esino hedebe Godeeno tekepo. ²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: adaba kooka sobo na peede hui, osoloso odo na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odo hee mapoo gamenee na gigidi, osoloso nama dio noowee dio oso taka to omapoo mesie.”

²¹ Esem odo oso Yesu mapoo egeese takaso, “A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobuloso tomo simiso,” diso.

²² Esem Yesu o to duloso nei egeese takaso, “No goo hedebe dooboo dagadi moloso. No dileso nee bi susuga odo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odo mapoo pi. Nayo egeese seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deede sibe,” diso.

²³ Odoos hagosos Yesuwo to dulosos diya pupudasos. Bei, yimapoo bi bei meleega. ²⁴ Esemes Yesuyes yimapoo bolones egeeses takaso, “Bi bei odoos oso Godeeyes wiligis dolosos badelis mapoo gadilei diya kalawa. ²⁵ Esigas dugos duselis midoles ou magas kemol bes toowa osos gadilei kalawa. Esino bi bei odoos oso Godeeyes wiligis dolosos badelis mapoo gasibilei diya kalawa toowa.”

²⁶ Esemes o hamamees dili odoos oso eligis goos hagees dulosos egeeses takaso, “Esino kalawa egees odoos agayos gie badelis ka talaisomos?” diso.

²⁷ Esemes Yesuyes dimapoo egeeses takaso, “Edebeeyos eyos nediliyos o gie badelis pidilei tebile. Esino hedebe Godees yinos teiba. Bei, yayos goos susugas ees moodoolais yimapoo kalawa mauwe,” diso.

²⁸ Esemes Pitayes Yesu mapoo egeeses takaso, “Iba ibadas bis susugas poogolosos, nos dodomos simisos,” diso.

²⁹⁻³⁰ Esemes Yesuyes dimapoo neis egeeses takaso, “Ayo nimapoo takas, edebeeyos Godeeyes wiligis dolosos badelis goos magas o mosos sabolos, osolosos osobos sabolos, osolosos emeis dios sabolos omolos sabolos, osolosos amas dios owees dios sabolos, osolosos owolos dios sabolos poogolosos sibogas, yayos epedees hamapoo neis toowa talaisos. Osolosos hamamees yos kookaiyos badobosos gie badelis talaisos,” diso.

Yesuyes sees eyos talais goos ees takas

(Mat 20:17-19; Maka 10:32-34)

³¹ Osolosos sees Yesuyes o hamamees dili odoos 12 gilimadolosos peegos gilimados dilesos dobolones

dimapoo egeesee takaso, “Iba epei Yelusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoososo daga Odoosolo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso. ³² Osolososo a Yu odoosonee mapoo tenelaiso. Osolososo diayo a manalaiso, osolososo amapoo toke-nee goo moodoolaiso, osolososo amapoo makawo pagalaiso. ³³ Osolososo a tiso dabalaiso, osolososo a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamolososo, biame bakadio hedebe di poogolososo see gie badeli toloso hogabileiso,” diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoososo to hagee dulososo goo eyo bei medee kibiya gooleedele. Bei, goo eyo bei dimaga mada magooga.

*Yesuye odoososo howo neliga tekepo moodoo
(Mat 20:29-34; Maka 10:46-52)*

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odoososo howo neliga oso Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ³⁶ Egeeseelone odoososo mooloogoodoo susuga oso to boowoomo sibume dulososo odoososo abo mapoo woosaso, ogoososo goo oso peledaba beleso. ³⁷ Esemee odoososo aboso yimapoo takolone egeesee takaso, “Yesu Nasalet odoososo oso odoososo abo sabolo ka diyadee,” diso.

³⁸ Yo to hagee dulososo neligidi iso, “Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleso.

³⁹ Esino odoososo malalo diyadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No to mauwe badebee,” diso. Esino edebeeyo yimapoo egeesee

takeme, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeesee takolone badebeiso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

⁴⁰ Esemé Yesu o to duloso omapoo kookoo toboloso tobudulone, odoo abo dimapoo egeesee takaso, “Odoo egee hamapoo ido sibe,” diso. Osoloso odoo howo si olo Yesu mapoo ido sibilesa badoboome, Yesuye yimapoo egeesee takaso, ⁴¹ “No ayo namapoo ogoo goo moodoolai goomogodo?” diso.

Esemé howo neliga odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo,” diso.

⁴² Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Esi ga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso,” diso. ⁴³ Esemé haga booloogelega o howo bakadio see tekepo paso. Esemé yayo Yesubolo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemé goo peledaba hagee egei odoo susuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diyadeeso.

19

Sekiyes tekisi molee misigeli odoo

¹ Yesu Yeliko mi mapoo peledoboloso, see mi domo abaga dimeleeso. ² Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoo taba badebeiso, o hu Sekiyes. Osoloso yo bi bei odoo. ³ Yesu eli domo abaga dumolome, odoo susuga oso yo agalame diya mooloogoodooso. Sekiyes yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoo diya deiypoga, yayo Yesu

agalai odoo mooloogoodoo oso yo gooloogooso.
⁴ Esemе Sekiyes yo Yesu agalame Yesu diayo sibademelee eli su mapoo malalo saga hoguo dileso homo ma dokodoo peleso badebeiso.

⁵ Esemе Yesuye sibilesо egeino, Sekiyes yo homo ma dokodoo peleso badoboome ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Sekiyes, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodobo nee mosopoo dilei goomogo,” diso. ⁶ Esemе yo saga miyomoo meilesо, goomoga sabolo Yesu o mosopoo ido diso.

⁷ Osoloso odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya gowoolone egeesee takaso, “Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso,” dee takaga meleeso.

⁸ Osoloso diba dileso Sekiyeseeyo moso mapoo dobolone Sekiyeseeye toboloso egeesee takaso, “Lodee, a epei goo hageesi moodoolaiso: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoo mapoo pileiso. Osoloso adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaiso,” diso.

⁹ Esemе Yesuye Sekiyeseeyo to duloso yimapoo egeesee takaso, “Epei moso hageeyo kulodu debeli odoo mapoo gie badeli goo olo tosimiso. Bei, Sekiyes hagee noseе Eibalahameeyo amawe.
¹⁰ Bei, Odoo Holo ayo simi hagee tei tele poogoo odoo peegoo osugoba ee esiameliso ogoloso diba gilimadoloso dimapoo gie badeli tenelame ka simi,” diso.

Wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo molee tenee

(Mat 25:14-30)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeiso, “Yesu Yelusalem koola mapoo sibilesa badoso. Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo onosee koola tooboo malaiso,” demeleso. Egeesee goologamelee ogoloso, Yesuye wudu taka hagee takaso, ¹²⁻¹³ “Osoloso wiligi odoo hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala dilame badolone, o tou teli odoo 10 gilimadoloso dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togoloso bei mooloogee,’ diso.

¹⁴ Osoloso yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odoo abo diye diso, yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

¹⁵ Esino odoo egee gibadeli hu toowa tolosa see wedi simiso. Yo see wedi sibilesa odoo molee yayo pi ee gilimadooso, molee toowa mala beleso agalame.

¹⁶ Osoloso daga odoo heeso malalo sibilesa egeesee takaso, ‘Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo 10 egeesi tooso,’ diso.

¹⁷ Esemee gibadeli odoo oso yimapoo goomogolone egeesee takaso, ‘No tou medee

* **19:12-13:** Molee ko mina deli hagee molee toowa. Esiga tou teli odoo oso tou tomo dimeleso biame 100 tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe teliso. **19:17:** Luka 16:10

tekepo todoo. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

¹⁸ Esemee see omapoo badeli tou teli odoos hee oso sibilesos egeesees takasos, 'Nayos molees amapoo tenemeni oso biyos mosos togolosos bei mooloogolosos see molees kos minas deli abos dees tiadoss egeesios tooss,' diso.

¹⁹ Esemee gibadeli odoos oso yimapoo egeesees takasos, 'Nayos mi dees tiadoss wiligis dolosos bolones badalaiso,' diso.

²⁰ Osolosos see tou teli odoos hamameedees oso sibilesos egeesees takasos, 'Wiligis odoos, nees molees hagosos. Nayos amapoo tenemes, todilesos dugosos tiadolosos madas magoosos. ²¹ Bei, no diyas kitulugus odoos. Esigas a nobolos diyas ebiasos. Osolosos nayos kitulugus magas odoos abosos bi mas ees telisos. Osolosos odoos abosos nees segees nayos gebiselisos,' diso.

²² Esemee os wiligis odoos tabas oso yimapoo egeesees takasos, 'Nos tou tokenees telis odoos. Esigas nos eos egeesees takasos gos omagas, ayos nees gos midileisos. Bei, nayos takolones a diyas kitulugus odoos disos. Osolosos nayos amapoo takolones ayos kitulugus magas odoos abosos bi mas ees telisos disos. Osolosos odoos abosos nees segees nayos wulos gebiselisos.

²³ Egeesios mas kulodus bei kasis magas molees toowas palames molees gibadeli odoowos mosopoo magel-egas kas poogoowos, ayos see wedis sibilesos molees toowas polosos mologas kas talais?' diso.

²⁴ Yos egeesees badolones odoos koolas omapoo tebidis mapoo egeesees takasos, 'Nibas yimapoo

molee ko mina deli egee molo toloso see molee ko mina deli 10 too odo mapoo tenee,' diso.

²⁵ Esem diayo yimapoo egeese takaso, 'Wiligi odo, no ege, yo molee ko mina deli 10 olo toloso badoso,' diso.

²⁶ Esino wiligi odo oso dimapoo egeese takaso, 'Ayo nimapoo taka, odo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaiso. Esino odo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo toloso peegoo todileiso. ²⁷ Osoloso odo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibiles mo howo woola piligi,' diso."

Yesuye Yelusalem mi mapoo wiligi odo masi toboloso gadi

(Mat 21:1-11; Maka 11:1-11; Yon 12:12-19)

²⁸ Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yelusalem mapoo dimeleeso. ²⁹ Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betapage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee dili odo bakadio diye dolone dimapoo egeese takaso, ³⁰ "Mosodei koogee mapoo dileso omapoo ogoga, be hu gie kauwa donki edebeeyo wagi ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe. ³¹ Egeeseega odo heeso sibileso nimapoo takolone, 'Bei kasalame be hu donki ebigi ka pidibagala', dee takooga, niyo yimapoo

to nei egeesee takee, ‘Lodeeye be hagee talai goomogona,’ dee takee,” diso.

³² Esemee o hamamee dili odoo oso Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diyadeeso. Diba dileso egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso. ³³ Esemee diba donki be hu ee ebigi pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeesee takaso, “Niba kasalame be ebigi ka pidibagala?” diso.

³⁴ Esemee nei diayo dimapoo egeesee takaso, “Lodeeye be hagee talai goomogona,” diso.

³⁵ Esemee diayo donki be ee Yesu mapoo hado simiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tigadoloso donki be eyo wagi ma dokodoo malososo, Yesu dee mapoo tolososo dokodoo bediso. ³⁶ Yo be ma dokodoo buloso dumolome, odoo susuga oso dibada kekeisu dugo susuga tigadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yelusalem mapoo moumolome, o hamamee dedeli odoo susuga oso yayo goo opusomo di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudoomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeesee takaga meleeso, “Wiligi odoo taba ee Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo o hu dokodoo poude!

Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!” dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu Pelisi odo abo omapoo debeiso. Diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, no nee hamamee dedeli odo diba to, koodobilame dimapoo to kitulugu sabolo takee,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, odo hagee bia oso to mauwe duga, nei yo susuga hagoso to neligidi kesalaiso,” diso.

Yesuye Yelusalem mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yelusalem koola mapoo dulone, Yelusalem mi ee malalo molo ogoloso pusulone egeesee takaso, ⁴² “Yelusalem odo, niba kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo toloso sibilei goo ono diya gooleedalame. Esino niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo. Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso. ⁴³ Esiga nimapoo ha teli odo oso nee mi beelee pee maga sulo doboloso mi kukaloso omaga peleso mi edebeeyo bia ee ma kulodu gadilei biame oso nimapoo sibileiso.

⁴⁴ Osoloso diayo nibada moso guobuguloso odo susuga piligileiso. Osoloso nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso yo hee ma tobudoo molo agalaime. Esiga goo hageesi oso nimapoo peledabalaiso. Bei, Godeeye niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo.”

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala

(Mat 21:12-17; Maka 11:15-19; Yon 2:13-22)

⁴⁵ Yesu Yelusalem mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma

kulodu gapeleso tobudulone egeino, odoosusuga oso bi odoos abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemeyayo bi eyo ama dio susugamoso ee ma kuloduga peegoo hasiso bugulone egeeseetakomo sileeso,⁴⁶ “Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeeseetakooso, ‘Motei moso ee howo gisili moso oso,’ diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoosomada debeli moso paso,” diso.

⁴⁷ Yesu Yelusalem mi mapoo dileso badolone biame susuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odoosusuga mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esemetei moso wiligi odootebisa sabolo, osolosotei eligili odoosabolo, osolosoyu odoowo wiligi odootebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamosilesibiso.⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odoosusuga oso Yesuye eligi gooeehodu dileso diya goomoga sabolo duliso.

20

Yesuye kitulugu maga woosa (Mat 21:23-27; Maka 11:27-33)

¹ Biame hee mapoo Yesu Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoosusuga mapoo Godeeyo to eligimolome, tei moso wiligi odootebisa sabolo, osolosotei eligili odoosabolo, osolosoyu odoowo wiligi odoososo Yesu mapoo sibilesogeeseetakaso,² “No ogoso kitulugu maga goohageeka moodoomosilala? Odoosagayo namapoo kituluguhageeka teneeyo?” diso.

³ Esemé Yesúye dímapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nímapoo woosalaiso. Esiga niyo amapoo takee, ⁴ Odoo howo olugumo silame Yonee mapoo kitulugu odoo agayo ka teneeyo? Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo?” diso.

⁵ Esemé diayo to hagee duloso, dieso nediliyo díma kulodu to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaiyo? Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo ímapoo egeesee takalaiso, ‘Bei kasi maga niyo Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ⁶ Osoloso iyo see yayo kitulugu ee edebeeyo teneedoo, dee takooga, see odoo susuga oso ímapoo komonolone íba wooloomalame yoso enígileiso. Bei, odoo susuga oso Yonee yo tei Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoodoo, dee gweliso,” diso.

⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too eyo bei, íba gooleedele,” diso.

⁸ Esemé Yesúye dímapoo egeesee takaso, “Esiga ayo kitulugu tomo hagee sulo goo ee nímapoo takalaime,” diso.

Tou tokenee gíbadeli odoo eyo goo maga wudu taka

(Mat 21:33-46; Maka 12:1-12)

⁹ Osoloso Yesúye see wudu taka hamaga odoo mapoo egeesee takaso, “Biame heeso odoo hee o homolee ma kulodu geleipi howo segeiso. Yo geleipi howo sogoloso eyo nei odoo abo maga nei tamalame dímapoo bameleeye doloso, yo mi

hee eli sage mapoo badalame diso. ¹⁰ Yo omapoo dilesos badoboome, homokokoso bi moodoolai biame oso simiso. Osoloso yayo o tou teli odoos hee mapoo o homolee mapoo dilesos homokoko abo diayos goolooga ee tala dilesos tosibeye diso. Esinos omapoo dilesos peledoboome, homolee gibadeli odoos oso yo woomele poogoloso bi mauwe see wedi di diso. ¹¹ Egeesee ogoloso amameeye tou teli odoos hee diye diso. Esinos gibadeli odoos oso odoos hagee sabolo woolone yimapoo ebili goos teneloso bi mauwe see wedi diye diso. ¹² Esemes amameeye see tobu o tou teli odoos hee diye diso. Esinos yinosee gibadeli odoos oso woomele poogoloso peegoo habuguso.

¹³ Egeesee see ogoloso amameeye eyo egeesee gooleeso, ‘Ayo ogoos goos moodoolaiyo? A see mo holo ayo goomas diye dalaiso. Egeesee seega diayos o to mapoo mesilei malaiso,’ diso.

¹⁴ Esinos homolee gibadeli odoos oso homolee eyo amayos owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, ‘Holo hagosos amas toga, amamo bi gilibo susugas ee yayo talaiso. Esigas yo wooloomalosos homolee hagee iyos tomo,’ dees takaga meleeso. ¹⁵ Egeeseelone diayos holo egees homolee peegoo idos dilesos wooloomasos.”

Yesuyes tos hagees takas koodobulosos badolone o tos dulone debei odoos mapoo egeesee takasos, “Homolee eyo amameeye homolee gibadeli odoos mapoo ogoos goos moodoolaiyo? ¹⁶ Yos sibilesos diba piligulosos see odoos dias tolosos o homolee gidebeeye dalaisos,” diso.

Esemes odoos susugas Yesuwos tos dulone debei osos egeesee takasos, “Goo hageesi osos peledabalais

tekeponee,” dee takaga meleeso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Esino bei kasalame Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takoosomo?”

‘Moso tegeli odooso omou gowoolone togobugu oso see moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹⁸ Esiga odoo agayo omou omapoo takodee buguloso homodobuoga, yo dala toowa talaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo ee ebidi bigileiso,” diso.

¹⁹ Esemе tei eligili odoo sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesuye wudu taka hagee gooleedoloso takolone, “Ibada goo ee takoo,” doloso, yo omapoo talame eli esiaso. Esino diba odoo mooloogoodoo toowa ogoloso Yesu talai ebigaso.

*Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo
(Mat 22:15-22; Maka 12:13-17)*

²⁰ Egeesi ma kulodu tei eligili odoo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayo eli kweli odoo abo diye dolone egeesee takaso, “Niba dileso gamenee odoo tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamo silesibe. Egeesi ma kulodu Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo tolosa gamalee wiligi odoo mapoo tenelaiya,” diso. ²¹ Esemе diayo Yesu mapoo dileso to hodolone egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedooso, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odoo su mapoo

koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili. ²² Esiga Loum gamalee wiligi odo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,” diso. Osoloso yayo molee ko toloso tobudulone egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?” diso.

²⁵ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo,” diso.

Esem Yesuye tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

²⁶ Esem diayo Yesuye to nei tekepo taka du-
loso diya howoogadolone to abo takele poogooso. Egeesi ma kulodu Yesuye odo howo woola to tokenee takelega poogoome, diayo yo talai eli egele poogooso.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Mat 22:23-33; Maka 12:18-27)

²⁷ Osoloso Sedisi odo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odo hagee biaso takolone odo wedia see hogogabileime deliso. Esem diayo sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso,

²⁸ “Eligili odo, Moseseeye imapoo kokodo takolone egeesee hoguguso, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo

osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,' diso. ²⁹ Esiga odo heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso. ³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso. Esino holo soomagelega taso. ³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee semelee oosee omolo dio 7 susuga holo soolooga magelega wediaso. ³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ³³ Esiga odoo wedia maga see hogogadilei biame mapoo sobo egee tei odo agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso," diso.

³⁴ Esino Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, "Epedee hagee do biame omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso. ³⁵ Esino Godeeye hesiga odo oso wedia maga hogabuloso daga, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime. ³⁶ Bei, diba Godeeyo momaiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogogadi goo oso ka eligiso. ³⁷ Esiga Moseeeye daga hoogoo edebeeyo wedia maga hogogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeesee takaso, 'Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,' diso. ³⁸ Esiga Godee hagee wedia odo dia Godeenee. Haye, odo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odo susuga gie doso."

³⁹ Esemte tei eligili odo abo oso Yesu mapoo

nei egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo egee takoo tekepo,” diso. ⁴⁰ Esemee ee ma kulodu odoo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

Keliso agamo owolowo?

(Mat 22:41-46; Maka 12:35-37)

⁴¹ Osoloso Yesuye see odoo susuga mapoo woosali to hagee takaso, “Bei kasi maga odoo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka take-liyo? ⁴² Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeesee takaso,

‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

⁴³ Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso.’

⁴⁴ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasi maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?” diso.

Yesuye tei eligili odoo eyo goo taka

(Mat 23:1-36; Maka 12:38-40)

⁴⁵ Odoo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ⁴⁶ “Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gauwuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoo hu

toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeli-
liso. ⁴⁷ Esino diayo sobo bauwe ebilame gamenee
takoloso, dia moso sabolo bi sabolo diayo toloso
omapoo dobolone, dia goo gagaloso Godee mapoo
taka diya sageliso, odo aboso diba tekepo odo
dee goolame. Esiga goo egeesi maga diba nei dala
toowa talaiso.”

21

Sobo bauso emegei di bi tenee

(Maka 12:41-44)

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino,
bi bei odo oso emegei di molee tooseli ki bi
oso moodoo mapoo soomolome egeiso. ² Osoloso
biame omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko
ta bakadio tosibilesi toosome egeiso. ³ Esem
Yesuye goo hagee ogoloso egeese takaso, “Ayo
nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagos tenee
oso bi bei odo oso tenee ee dagadiso. ⁴ Bei, bi
bei odo dia molee toowa osee molome molee
su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe
hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno te-
neeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe,” diso.

*Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso
mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee
taka*

(Mat 24:1-14; Maka 13:1-13)

⁵ Biame omapoo odo aboso tei moso yo teke-
poso tegei sabolo osoloso odo susuga oso Godee
mapoo tenee bi tei moso ma kulodu ma molome
ogoloso tekepo dee takaga meleeso. Esino Yesuye

diayo takaga melee to ee duloso dimapoo egeesee takaso, ⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemeni, ee hamamee guobigileiso. Egeesi ma kulodu yo heeso hee ma tobudoo malaime. Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esemе odoo aboso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, goo hagee kopolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagoso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibilesi gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo biame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te. ⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu biame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. ¹¹ Osoloso biame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee semelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagoso epedee pelededelega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesi ma kulodu odoo susuga oso nibada goo midilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee wiligi odoo toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo midileiso. ¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yilige bigilei biame tekepo ogo. ¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odoo susuga oso niba goo midilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude. ¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odoo oso nibada to ee duloso to nei takelega pagalame. ¹⁶ Osoloso biame omapoo nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso nee soosoo sabolo, osoloso nemegei odoo sabolo oso nimapoo dala teneli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odoo abo piligileiso. ¹⁷ Esiga odoo susuga oso mo goo maga nimapoo heiga toowa malaiso. ¹⁸ Esino goo hagoso niba Godee maga pileime. ¹⁹ Esiga medee kibiya debee. Niba kibiya dogo, gie badeli talaiso.”

Yesuye Yelusalem mi oso tokenee palai goo ee taka
(Mat 24:15-21; Maka 13:14-19)

20 “Esiga niba Yelusalem mi ee ha teli odoososo silodoboloso tebisamelee ogoga, Yelusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso. 21 Egeeseega biame omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo biame omapoo Yelusalem mi ma kulodu osee dogo, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odoososo agayo biame omapoo Yelusalem mi peegoo dogo, diba mi ee ma kulodu na gadi. 22 Bei, biame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai. 23 Osoloso biame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala toowa agalaiso. Bei, biame omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohele toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso. 24 Ee ma kulodu odoososo abo ee ha teli odoososo kaiyaso piligileiso. Osoloso odoososo abo ee tiso tegisalosoto nei mauwe talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso biame omapoo Yelusalem ee Yu odoonee oso gagalabugulososo homososo abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeesee semelee oso hoo pagalai Godeeye biame ee tenelaiso.”

Odoososo Holo oso sibilei goo

(Mat 24:29-35; Maka 13:24-31)

25 “Esiga goo opusomo di oso osoko mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeeseega

21:22: Jer 5:29; 46:10; Hos 9:7 **21:24:** Psa 79:1; Yili 11:2

21:25: Isa 13:10; Ezek 32:7; Joel 2:31; Yili 6:12-13

odoo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso. ²⁶ Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeeseega odoo susuga oso dimapoo ogoo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso. ²⁷ Esiga biame omapoo Odo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo osoloso kolobo sabolo siboga agalaiso. ²⁸ Esiga niba goo susuga hagoso bei mooloogoo ogoga, ebilega toboloso bolone ka debee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei biame ee koola toobooso.”

Sogai maga wudu taka

(Mat 24:32-35; Maka 13:28-31)

²⁹ Yesuye see goo hamapoo wudu taka hamaga egeese takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege. ³⁰ Sogai du pisigaga ogoloso, wau biame koola tooboo doloso gooleedeliso. ³¹ Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagoso peledaba ogoga, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedalaiso.

³² Ayo nimapoo taka, odoo biame omapoo dalalai ee osee dogo, goo susuga hagoso peledabalaiso. ³³ Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

³⁴ “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi

toowa eyo goo mapoo haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee bagagooga egee dio du egeesi masi ayo sibilei biame oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso. ³⁵ Bei, biame ogoso odoosusuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso. ³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone Godee mapoo takolone ka debee, niba biame oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odoos Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu biame susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoosusuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleeso. ³⁸ Esemee odoosusuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibileso mooloogoo deliso.

22

Yudaseeye Yesu wiligi odoos tebisa mapoo tiasalame to magoo

(Mat 26:14-16; Maka 14:10-11)

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai biame ee koola tabaso. Wo nali hagee Yu odoos takolone Godeeye gababia wo nali deliso.

² Biame omapoo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei eligili odoos sabolo oso odoos mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso. ³ Biame omapoo Saitenso Yudas-Iskaliyot eyo kulodu gapalaso. Yudas hagee Yesuwo hamamee dili odoos 12 ma

kulodu odoo hee yoso. ⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoo tebisa mapoo dileso, yayo Yesu toloso dimapoo tenelame dibolo to mouso. ⁵ Esemе diayo goo hagee duloso tekepo doloso goomogolone Yudas mapoo molee tenelame takaso. ⁶ Esemе Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiaso.

*Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo
(Mat 26:17-25; Maka 14:12-21; Yon 13:21-30)*

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo biame mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso. ⁸ Esemе Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, “Niba dileso iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esemе diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iyo kamapoo dileso wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esemе Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba Yelusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadileso ogoga, odoo hee howo keedoloso dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso yo deedee di. Niba yayo dileso moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo nalai debi ee kasomo?’ dee takee. ¹² Egeeseega yayo moso dokohodoo debi pooba toowa nimapoo eligileiso.

Egeeseega niba iyo Godeeye gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de,” diso.

¹³ Esemé Pita dío Yonee dío to hágee dúlósó díleso egeino, goo súsga ee Yesúye taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Esemé díba gababia wo nalame omapoo mopoodoo dooso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Mat 26:26-29; Maka 14:22-25; 1Kol 11:23-25)

¹⁴ Esemé díayo wo nalai bíame ee síbume, Yesúye o hamamee díli odoo sabolo wo nalame bulumaso. ¹⁵ Yesú badólone o hamamee díli odoo mapoo egeese takaso, “A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badólone, ayo níbolo Godeeye gababia wo nalai.

¹⁶ Bei, ayo nímapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hágee hamamee see saga naláime. Esino Godeeye wíligi doloso badeli mí oso síbulone wo nali hágeeyo goo bei woola yilíge buguga, ayo wo nali hágee see naláiso,” díso.

¹⁷ Esemé Yesúye kapu wain í keeso toloso Godee mapoo goomoga takoloso koodobuloso dímapoo tenelone egeese takaso, “Níba kapu wain í keeso toloso odoo heeso naloso koodobuuga see odoo hee mapoo ka tenee domo dí. ¹⁸ Bei, ayo nímapoo taka, a epedee wain í naloso hamamee see wain í saga naláime. Esino Godeeye wíligi doloso badeli mí oso síboga, ayo see wain í ee naláiso,” díso.

¹⁹ Yesú see wo toloso Godee mapoo goomoga takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee díli odoo mapoo pulone egeese takaso, “Hágee mo suso, níba halo ka teneeso. Esiga níba a goolee

sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee,” diso.

²⁰ Diba wo naloso koodobuloso Yesu see kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takaso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeesee takaso, “Kapu wain i keesoo hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagoso. Mo sawo hagoso niba halo ka sologo buguso. ²¹ Esino niba ege. A ha teli odoo mapoo tiasalai odoo ee mooloogoodoo hageeyo kulodu abolo badolone wo namoloso. ²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odoo Holo a talaiso. Esino Odoo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli odoo yo, ye-ee! Bei, odoo yo dala talaiso.” ²³ Esem e o hamamee dili oso to hagee duloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodoolaiyo?” diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

²⁴ Esem e Yesu o hamamee dili odoo oso dieso nediliyo dima kulodu odoo agayo toowa ka badosomo doloso wegigas. ²⁵ Osoloso Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu odoonee dia wiligi odoo tebisa oso dima hemi debeli odoo ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odoo susuga mapoo takolone diba odoo susuga eyo odoo deliso. ²⁶ Esino niba nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu odoo agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko doloso badebee. Osoloso nima kulodu

odoo agayo gibadeli odoo masi ka badosomo? Yo tou teli odoo masi mesie sabolo tou tolone ka badebee. ²⁷ Niba medee goolee, wo nalame badeli odoo sabolo wo pili odoo sabolo dima kulodu, odoo agayo toowa doloso ka badosomo? Odoo ee badolone wo nalame badeli oso toowa doloso ka badoso. Esino nima kulodu a wo pili odoo masi badoso. ²⁸ Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poogoo dili. ²⁹ Esiga mo Mameeye o odoo gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso. ³⁰ Esiga ayo wiligi doloso badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osoloso niyo wiligi odoo oso debeli debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee midileiso,” diso.

*Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesuye taka
(Mat 26:31-35; Maka 14:27-31; Yon 13:36-38)*

³¹ Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame. ³² Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi biame mapoo, mo hamamee dili odoo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

³³ Esememe Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka siloso,” diso.

³⁴ Esemé Yesúye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takel-ega mologa, nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

³⁵ Yesúye see o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibilone, hegi goo abo egeisomo?” diso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

³⁶ Esemé Yesúye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, nibada kekeisu dugo odoó hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te. ³⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo yo mesiya masi wooloomalaiso,’ diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peled-abalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso,” diso.

³⁸ Esemé o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso,” diso.

Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Bige oso,” diso.

Yesuye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka

(Mat 26:36-46; Maka 14:32-42)

³⁹ Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yelusalem maga peegoo dilesu Olipi mubi mapoo palaso. Esemе o hamamee dili odoo yibolo diyadeeso. ⁴⁰ Osoloso diba dilesu omapoo dobolone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba Godee mapoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gido duga homodobiyaга.”

⁴¹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dilesu ebiso miyomoo tugusaloso Godee mapoo takemeleeso. ⁴² Yesuye Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga goo ee na te,” diso. ⁴³ Esemе Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesu yo pidilone kitulugu teneeso. ⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esemе o debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

⁴⁵ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dilesu egeino, o hamamee dili odoo goo halagameleso tiesamolome egeiso. ⁴⁶ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogogabuloso Godee mapoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gido duga homodobiyaга,” diso.

Odoo susuga oso Yesu wooloomalame ido di
(Mat 26:47-56; Maka 14:43-50; Yon 18:3-11)

⁴⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye odoo mooloogoodoo gilimadoloso sibilesa omapoo peledabaso. Esemé Yudaseeye Yesu adalame simiso. ⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yudas, nayo Odoo Holo a ada sabolo ha teli odoo mapoo tiasalame ka sala?” diso.

⁴⁹ Esemé Yesu o hamamee dili odoo diayo odoo susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁵⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoo heeso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee kaiyaso o dulu deedeé dokolo ee kobuguso.

⁵¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoo o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁵² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo? ⁵³ Esino niba ayo biame susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poogoowo? Esino epedee hamapoo nibada biame oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoo taba Saiteneeyo biameso,” diso.

*Pitaye Yesuwo goo puodoo
(Mat 26:69-75; Maka 14:66-72; Yon 18:15-18,
25-27)*

⁵⁴ Osoloso odoo susuga oso Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba eyo mosopoo ido diso. Esem Pitaye hamameedee toboloso deedee diso. ⁵⁵ Yo deedee dileso, odoo susuga oso moso pee beele ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso. ⁵⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesa Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoos hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁵⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoo egee a gooleedele,” diso.

⁵⁸ Osoloso see hamamee odoo heeso sibilesa yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

Esem Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

⁵⁹ Osoloso osoko howo hedebe poogoloso hamamee odoo heeso sibilesa to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gelili odooso,” diso.

⁶⁰ Esem Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleedele,” diso. Pita to osee komolome, kolokolo takaso. ⁶¹ Esem Lodeeye hamameegoo bidi toboloso Pita mapoo bameleeso. Esem biame omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso. ⁶² Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya goohelime peegoo gadilesa pisaso.

Yesu wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido pala

(Mat 26:59-68; Maka 14:55-65; Yon 18:19-24)

⁶³ Esemé Yesu yo gidebeli odoo oso yo manolone toloso weiso. ⁶⁴ Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso wooloso egeesee takaso, “Imapoo takee, no odoo agayo wala?” dee takaso. ⁶⁵ Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

⁶⁶ Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso diayo to moulone debei mapoo Yesu ido palaso.

⁶⁷ Esemé diayo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi magoo Keliso nosomo?” diso.

Esemé Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takooga, niyo ayo taka goo mapoo tei talaime. ⁶⁸ Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaime. ⁶⁹ Esino epedee biame hamaga Odoo Holo a Godee kitulugu eyo dee deede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

⁷⁰ Esemé odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeyo owolowo?” diso.

Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeyo owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

⁷¹ Esemé diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo midilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo

eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeyo owolo diso. Esiga yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di

(Mat 27:1-2, 11-26; Maka 15:1-15; Yon 18:28—19:16)

¹ Osoloso wiligi odoo tebisa mooloogoodoo oso tebisaloso Yesu Paillet mapoo ido diso. ² Diayo dileso Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odo hagoso ibada odoo eli toke-nee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoo oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takoloso see eyo nediliyo yo wiligi odoo Keliso dee takemeleeso,” diso.

³ Esem Pailteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoowo?” diso.

Esem Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egee takooso,” diso.

⁴ Osoloso Pailteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo abo omapoo mooloogoodoloso debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egee pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeyo Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoo goo tiadili goo ee eligimo siliso. Osoloso yayo goo hagee Gelili mi maga bei mooloogooloso see hamapoo sibilesa ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailteeye goo hagee duloso, Yesu tei Gelili odoos beleso odoos mapoo woosaso. ⁷ Egeesi ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odoos dee taka goo ee duloso, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odoos toboloso ka badebei. Biame omapoo Helodee Yelusalem mapoo sibilesa badebeiso.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo epedee eiyo dumelega, yo agalai goomegeliso. Osoloso Yesuye goo opusomo di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso. ⁹ Esem Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele. ¹⁰ Osoloso biame omapoo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei eligili odoos tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidiso. ¹¹ Esem Helodeeye o odoos sabolo Yesu manolone wiligi odoos kali dugo kadiso. Osoloso yo Paillet mapoo see ido di diso. ¹² Biame domo omapoo Paillet dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei ee ma kulodu dieso nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esem Yesu Paillet mapoo see ido di ogoloso, Pailteeye tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso Yu odoos wiligi odoos tebisa sabolo osoloso odoos susuga gilimadoloso egeese takaso, ¹⁴ “Niyo odoos hagos Yu odoos oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odoos goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo midino, yimapoo

goo tokenee hee molo egele. ¹⁵ Osoloso Helodee nosee Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseeme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odoo hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe. ¹⁶ Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.”

[¹⁷ Esino Pailteeye Yu odoo oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali biame mapoo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.] ¹⁸ Osoloso odoo susuga oso to neligidi egeese takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takaga meleeso. ¹⁹ Balabas hagoso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odoo hee woolomaso. Egeeseega yo neliga moso ma kulodu husooso.

²⁰ Pailteeye Yesu peegoo tamagalame diya goomogolone, see tobu odoo mooloogoodoo mapoo woosaso. ²¹ Esino odoo susuga oso to neligidi yimapoo nei egeese takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takaga meleeso.

²² Esememe Pailteeye see tobu odoo mooloogoodoo mapoo egeese takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo midi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odoo susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo

yoguso enige!” dee takaga meleeso. Di-ayo egeesee takemelee Paillet to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeegee diso. ²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odoo susuga oso goomoga goo ee tooso. ²⁵ Esiga Paileteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odoo wooloomali Balabas ono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odoo susuga mapoo teneeso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Mat 27:32-44; Maka 15:21-32; Yon 19:17-27)

²⁶ Osoloso ha teli odoo oso Yesu toloso mi ee ma kuloduga peegoo ido dumolome, Kulene odoo Saimon Yelusalem mi mapoo dumolome eli domopoo tugodooso. Osoloso diayo homo bulubo magoo toloso see o ei mapoo imeduloso Yesu ma hamamee diye diso. ²⁷ Osoloso biame omapoo, Yesu toloso diyadaga molome odoo susuga hamamee diyadeeso. Osoloso ee ma kulodu sobo abo sabolo dulone Yesu halo gooholone hamamee dulone pupusigamo diyadeeso. ²⁸ Esemee Yesuye bidi toboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Yelusalem sobo, niba a halo haga na pupusige. Esino niso nediliyo osoloso nibada holo halo ka pupusige. ²⁹ Bei, dala biame oso siboga, edebeeyo egeesee takagalaiso, ‘Sobo deme taba nibolo osoloso sobo holo soomagoloso too koo nedili niba diya goomege.’

³⁰ Bei, biame egeesi oso peledaba omapoo ede-beeyo egeese takagalaiso, ‘Mubi sabolo osoloso esia niyo goodobuloso iba toogoode!’ dee takalaiso.

³¹ Esiga goo hageesi oso homo su gie mapoo peledobooga, see ogoo goo oso homo su sia mapoo ka peledabalaisomo?” diso.*

³² Osoloso biame omapoo ha teli odoos oso Yesu ido dulone, mesiya bakadio homo bulubo magoo ma dokodoo wooloomalame ido diso. ³³ Diba sibiles mubi hee, eyo hu Wiligi ki mi deli mapoo, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoos hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso. ³⁴ Osoloso Yesuye homo bulubo magoo ma dokodoo telega molone egeese takaso, “Ma, odoos hagee bia oso goo tokenee amapoo egee moodoo ee nayo hapoloso boobado bigi. Bei, diayo goo egee moodoo eyo bei diba gooleedele,” diso. Osoloso ha teli odoos oso Yesuwo dugo talame diayo yo pepuso odoos hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoos susuga oso peegooga tebisamolone balaga molome, Yu odoowo wiligi odoos tebisa oso manolone egeese takaga meleeso, “Yayo odoos abo pidimo siliso. Esiga yo tei Godeeye hudi

23:30: Hos 10:8; Yili 6:16 * **23:31:** Esiga to hogugu hageeyo bei egeese moloso, “Niyo kasee gooleedo? Goo hagoso tokenee mauwe odoos mapoo peledabalai teiba daga, hee tokenee teli odoos dimapoo ogoos gooso peledabalaiyo?” **23:34:** Psa 22:18
23:35: Psa 22:7-8

magoo Keliso oso daga, o su eyo nediliyo pidilei tekepo,” dee takaga meleeso.

³⁶ Osoloso ha teli odoo sabolo oso Yesu manolone, wain i mei nali keesoloso Yesuye nalame tenelone yimapoo egeesee takaso, ³⁷ “No medee tei Yu odoo dia wiligi odoo taba daga, no telega pagalame, no nediliyo pidi,” diso.

³⁸ Yesu o wiligi oo poogoo dokodooga to hageesee hoguguloso kalamaso,

“Odoos hagee Yu odoo dia wiligi odoo taba.”

³⁹ Mesiya hee Yesuwo ho hodiokooga eniga oso Yesu mapoo tokenee sisilone yimapoo egeesee takaso, “No medee tei Keliso daga, nee su no nediliyo pidilone, iba nose pidi,” diso.

⁴⁰ Esino mesiya hee oso o odoowo to su maga to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No Godeebolo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no nose dala hedebe egeesi toso. ⁴¹ Esiga iba asalo ibada tokenee eyo nei maga ka wodioso. Esino Yesu mapoo tokenee hee mauwe,” diso.

⁴² Osoloso yayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, nayo wiligi doloso badebei mapoo, nayo a gooleebigi,” diso.

⁴³ Esem Yesu nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goo taka, esiga epei no abolo hodobo goomoga mi Paladais mapoo badalaiso,” diso.

Yesuye ta eyo goo

(Mat 27:45-56; Maka 15:33-41; Yon 19:28-30)

⁴⁴ Osoloso osoko olo oo domo tooboome, mi susuga neligaso, mi neligamelee ososee osoko

howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁵ Bei, goo ogoso peledoboome, osoko pelega poogooso. Osoloso tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee ee eyo mosoowe domo tologodooso. ⁴⁶ Esemee Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Ma, a mo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamameedee hageesee takoloso taso.

⁴⁷ Osoloso ha teli odoo gibadeli odoo oso Yesuwo homo bulubo magoo ma hemidu badolone Yesuye ta goo ee ogoloso, Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo howo woola tekepo odoodoo,” diso. ⁴⁸ Osoloso odoo susuga oso gooso peledaba ee agalame omapoo dileso balagamelee odoo oso goo hagee ogoloso dulone diya gooholone dia budo mapoo kobugumo see wedi diyadeeso. ⁴⁹ Osoloso Yesu o odoo sabolo osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso wulo eli sage abaga tebisamolone goo hagoso peledaba mapoo balaga meleeso.

Yesu mi doosoo

(Mat 27:57-61; Maka 15:42-47; Yon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi peepooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso mooloogoodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee odoo oso wooloomalame

dimapoo tiaseme, yo goo omapoo gowoolone yayo hamaga takaso. ⁵² Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dileso woosaso. ⁵³ Osoloso yayo Yesuwo kou homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meilesa, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odoo hee teme omapoo magele. ⁵⁴ Esino biame domo egee Yu odoo diayo hasali biame bei mooloogolai osoko howo koola too-boome ka see.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo kou mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diyadeeso. Diba omapoo dileso Yosepeeye Yesuwo kou magoo medee egeiso. ⁵⁶ Osoloso diba see wedi dileso sisigageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odoo diayo hasali biame olo bei mooloogoome, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

Yesu midoo ma kuloduga hogabia

(Mat 28:1-10; Maka 16:1-8; Yon 20:1-10)

¹ Esiga Sadee toowa biame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diyadeeso. ² Diba omapoo dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso. ³ Esemé diayo kulodu galagadileso egeino, Lodee Yesuwo su omapoo

mauwe molo egeiso. ⁴ Osoloso diayo kulodu galagadilesa goo tiademe balaga meleano, odo bakadio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso soboso debei mapoo hodiokooga tebisaso. ⁵ Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gawuaso. Esem e odo bakadio oso dimapoo nei egeese takaso, “Niyo kasalame odo see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo silesibala?” ⁶ Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka goo ee gooleebigi. ⁷ Bei, yayo egeese takaso, ‘Odo Holo, a tokenee teli odo dimapoo tiasalaiso, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a biame bakadio midoo ma kulodu tamoloso, biame bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuloduga see hogado dileiso,’ diso.” ⁸ Esem sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

⁹ Osoloso diba midoo maga see wedi dileso, diye di odo 11 sabolo osoloso odo susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo opo-sususo. ¹⁰ Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadalin osoloso Yowana osoloso Yemeseeyo owee Meli osoloso sobo abo. ¹¹ Esino sobo hagee bia oso sibilesa diye di odo mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso. ¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dileso gasuwoloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu

ma kulodu molome egeiso. Esemе Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odoо bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Biame hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odoо bakadio oso Yelusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diyadaga meleeso. Emaus mi egee Yelusalem omaga haga hoogoonee, wulo 11 kilomita egeesi masi. ¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diyadeeso. ¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diyadaga molome, Yesu dima hamamee sibilesо diba tugodoloso dibolo hodobo diso. ¹⁶ Esino odoо bakadio hagoso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeyaga, Godeeye diba gooloogooso.

¹⁷ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ogoo goo oposusumo diyadaga malana?” diso.

Esemе diba eli domo omapoo kookoo toboloso goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso.

¹⁸ Osoloso dima kulodu odoо hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Yelusalem mi mapoo odoо soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?” diso.

¹⁹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nayo egee takoo ogoo goo takala?” diso.

Esemе diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Yesu Nasalet odoо eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to tolosо kokodo takomo sili odoо doloso badolone Godeeyo howo woola osoloso

odoo susuga eyo mudugiyo Godeeyo to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso yayo goo toowa opusomo di moodoomo siliso. ²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Esemе yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso taso. ²¹ Esino iyo goolee, yayo Isalael odoo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso doloso dobolone balaga meleeso. Esiga goo hagoso peledaba ee biame bakadio olo poogooso. ²²⁻²³ Osoloso ibada mooloogoodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Esemе diayo sibilesi imapoo takolone, ‘Ibada howo opusomo doloso Godeeyo momaiye egeiso,’ diso. Esemе momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Esemе goo susuga hagee takeme, iba diya dio diso. ²⁴ Osoloso ibada mooloogoodoo ma kulodu debeli odoo abo diba nosee dileso midoo egeino, soboso taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso.”

²⁵ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba medee diya boobada odoodoo. Niba kaseega Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo dia to mapoo tei telega ka dosomo? ²⁶ Bei, diayo egeesee takaso, ‘Godeeye hesia Kelisoye dala goo hageesi toloso see Godeeye egee bado mapoo peleso hu toowa toloso kitulugu sabolo

24:21: Luka 19:11; Diye 1:6
Luka 9:22

24:24: Yon 20:3-10

24:26:

badalaiso,' diso.” ²⁷ Osoloso Yesuye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosusuga oso Kelisowo goohogugu gooye bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola tooboome omapoo dulone Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso,” diso. ²⁹ Esemee odoobakadio oso to kitulugusabolo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo,” diso. Esemee Yesu yo dibolo hodobotilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesuye wo toloso goomoga to takoloso koodobuloso wo populoso dimapoo piso. ³¹ Egeesee semelee biame omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeme, yo saga omapoo osugoboodooso. ³² Esemee obakadio dobolone dibusomo egeesee takaga meleeso, “O. Tei takoo, iba eli domo abaga sibataga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo takeme, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso,” diso.

³³ Osoloso diba saga tebisaloso see Yelusalem mapoo wedi diyadeeso. Diba omapoo dileso egeino, diye di odoosabolo osoloso Yesuye di hamamee dedeli odoosusuga oso diesonohodobo mooloogoodoloso doboome egeiso. ³⁴ Esemee odoomapoo mooloogoodoloso debei oso dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see

Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo,”
 dee takaga meleeso. ³⁵ Osoloso odoos bakadio
 hagee bia oso Yesu eli domopoo diba tugodoloso
 di eyo goo sabolo osoloso Yesuye dibolo hodobo
 nei nalame dobolone, wo tolosopopume, diayo
 yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo
 oposususo.

*Yesuye o hamamee dili odoos dimapoo dileso
 peledaba*

*(Mat 28:16-20; Maka 16:14-18; Yon 20:19-23;
 Diye 1:6-8)*

³⁶ Diba goo hamapoo to osee kesamolome, haga
 booloogelega diayo debei domo omaga Yesu peledoboloso
 tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Emegei, mesie
 goo oso nibolo hodobo mele,” diso.

³⁷ Esino diayo goolee yo odoos dio bele dolone,
 dio dulone diya ebigaso. ³⁸ Esemes Yesuye nei
 dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ebia sabolo
 goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka
 malana? ³⁹ Esiga niba mo dee sabolo osoloso
 mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede.
 Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso
 gooleedalame. Bei, odoos dio diba su mauwe,” diso.

⁴⁰ Yo to hagee takoloso o dee boowo sabolo
 osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso.

⁴¹ Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo
 osoloso dio dulone debei ogoloso Yesuye dimapoo
 egeesee takaso, “Nimapoo nei nali hee molosomo?”
 diso. ⁴² Esemes diayo yimapoo di si

pepooko teneeso. ⁴³ Osoloso yayo dia howo woola di egee neso.

⁴⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Ayo nibolo hodobo silone nimapoo takeliso, ‘Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso hogugu sabolo, osoloso Sam booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,’ deliso. Esiga epei goo hagoso amapoo olo ka peledobooso,” diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso. ⁴⁶ Yesu egeesee solone tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala toloso biame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see biame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso toboloso dileiso.” ⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Niba Yelusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odoo mapoo hageesee eligimo silesibe, ‘Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,’ dee takomo silesibe. ⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso. ⁴⁹ Osoloso niba Yelusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee dogo, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso,” diso.

24:44: Luka 9:22 **24:48:** Yon 15:27; Diye 1:8 **24:49:** Yon 14:16; 15:26; Diye 1:4

*Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala
(Maka 16:19-20; Diye 1:9-11)*

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odo gili-madoloso Betani mi koola mapoo diyadaga meleeso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo Godee mapoo takolone diba pidilame goomoga to takaso. ⁵¹ Yo egeese takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso. ⁵² Esem diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yelusalem mi mapoo see wedi diyadeeso. ⁵³ Osoloso bi-ame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudoolone debeiso.

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee
language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee
copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebeba